

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

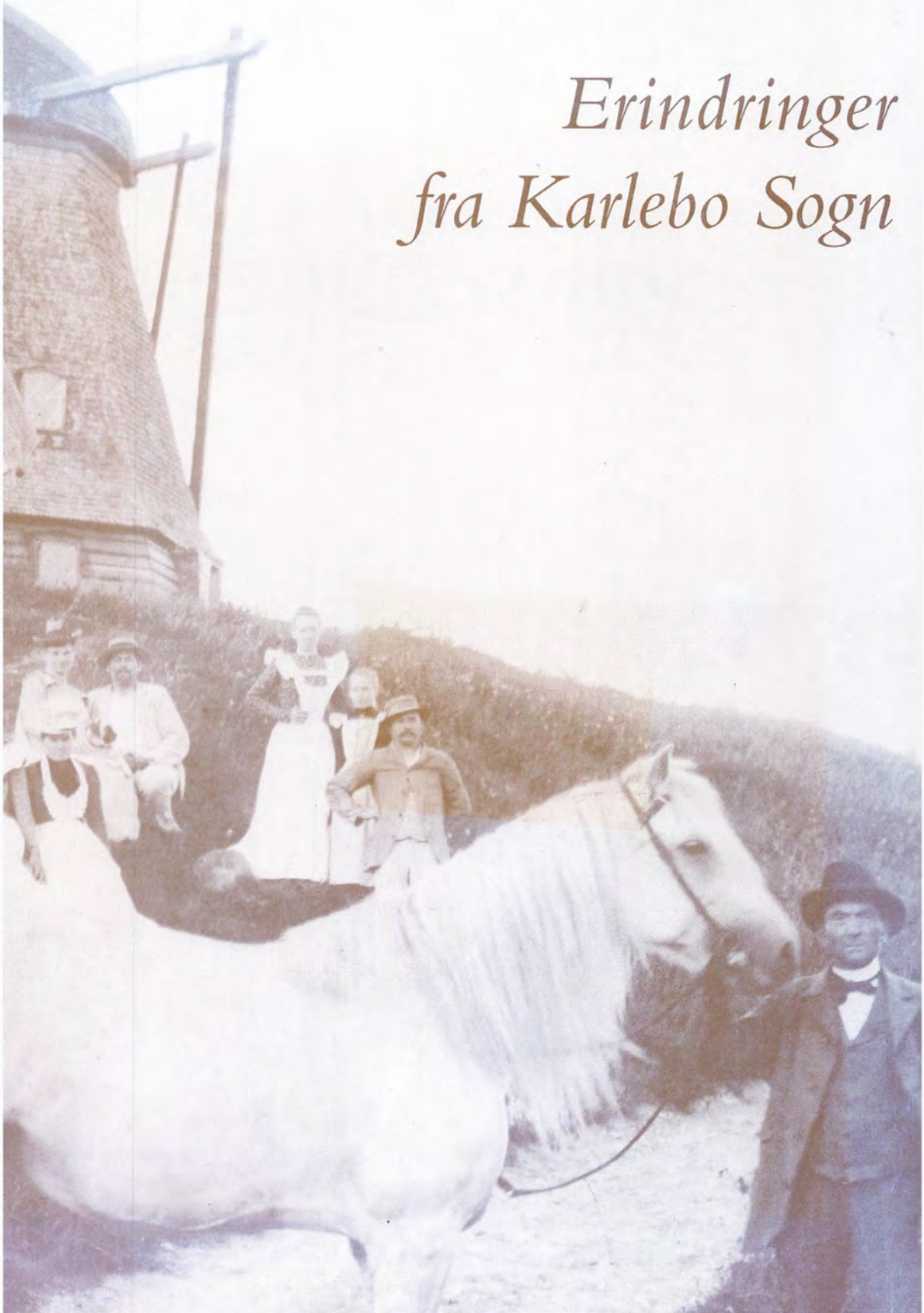
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Erindringer fra Karlebo Sogn

Erindringer fra Karlebo Sogn udkommer i forbindelse med Karlebo Lokalhistoriske Forenings 25-års fødselsdag.

Bogen er resultat af en erindringskampagne, som blev sat i værk af Karlebo Kommunes Kulturelle forvaltning og Karlebo Lokalhistoriske Arkiv.

Bogen består af fire meget forskellige bidrag. Af hensyn til helheden er der foretaget en redaktionel sammenskrivning af det første bidrag, mens de øvrige tre bringes, som de blev afleverede.

Redaktionen

Redaktion:
Jørgen G. Berthelsen, Merete Carstens, Gunnild Dissing Jørgensen

Forsidefoto: Karlebo Mølle o. 1900 af J. Stratbøcher.
Foto i Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

Sats, lay-out og tryk: Ilsted Tryk, Kokkedal

Oplag: 500 eksemplarer
ISBN: 87-88406-06-7

Erindringer fra Karlebo Sogn

Karlebo Lokalhistoriske Forening
2001

Indhold

Fra Karlebo Smedie
til Teglbrænderhøj ..... side 7
af Else Johansen

Mit liv på Vejgård ..... side 35
af Marie Andersen

Min far Aage Husted ..... side 49
af Evelyn Jensen

12 dejlige år i Karlebo Kommune ..... side 55
af Svend Otto Schive

Fra Karlebo Smedie til Teglbrænderhøj

Af Else Johansen

Jeg blev født 23. September 1912 i Karlebo Smedie, og døbt i Karlebo Kirke af Pastor Aage Gad.

Jeg blev konfirmeret 3. Oktober 1926 i Karlebo Kirke af Pastor Gad.

19. April 1931 blev jeg viet til Landmand Hans Oluf Johansen Teglbrændergaard Heslerød. Pastor Wöldicke Nielsen viede os i Karlebo Kirke. Brylluppet var en Søndag, og da Far og jeg og to Brudepiger kom til Kirken, og Kirkedøren blev lukket op, var hele Kirken fuld af Folk! Far sagde: "Er det for tidligt? Folk er jo ikke gaaet fra Kirke endnu?" Men Aarsagen var, at det var rygtedes, at der skulle være to Brudepiger. Den ene var Hanses Søster Rie, den anden Karen Lindhardtsen fra Hørsholm. Efter Middagen ville Gæsterne rive mit Brudeslør itu, men jeg skyndte mig at løbe min Vej. Jeg har endnu den Dag i Dag mit Brudeslør i en Skuffe i Entreen. Nu er det maaske nok bleven lidt "spinkelt" at røre ved. Det er 63 Aar gammelt, men det er dog et Minde om en Lykkelig Tid.

Svendene og Lærlingene var jo paa Kost. De skulle ogsaa have Eftermiddagskaffe. Det skete ogsaa tit, at Far havde Kunder med ind for at drikke Kaffe. Derfor bagte Mor meget Kage, og saa "slikkede" jeg jo Fadet, hvor Dejen var rørt. Men jeg syntes, der var alt for lidt levnet til mig. Saa en dag da Mor startede Cyklen og kørte til Hillerød, fandt jeg Opskriften til Kagen. Jeg gik ned til Købmanden og bad om at faa halvt saa meget af hver Del som stod paa Opskriften. Det undrede Købmanden sig lidt over, men jeg fik det da og betalte det mine egne Sparepenge fra min "Mølle". Jeg skyndte mig hjem og fik da ogsaa rørt det hele sammen (Æg hentede jeg i Hønserederne). Da det var rørt færdig, saa skulle det spises, men Maven blev mæt før Øjnene! Mor maatte jo ikke se det, jeg havde lavet, saa nu var gode Raad dyre. Hvor skulle det gemmes?

Ja, tænk, vi havde jo et rigtigt "Lokum" med en Hylde oppe under Taget! Det var jo et godt Gemmested! Og det skulle jo ikke smides væk! Jeg havde jo selv betalt. Fadet var nemt at faa øje paa, saa det blev jo opdaget. Og hvad saa? Nej, nej. Resten kom ud til Grisen. Og jeg havde faaet Mavepine!

Ja, Minderne fra Karlebo Smedie glemmer jeg heller aldrig. Jeg var ikke ret gam-

mel, da jeg maatte med i Smedien. I starten skulle jeg trække Blæsebælgen, saa der kunne komme fart paa Ilden i Essen. Særligt naar det var store Ting, der skulle laves. Jeg kunne da godt blive ked af det, men det hjalp ikke at "tude". Jeg fik at vide, at "en Smed tuder ikke". Men jeg fik da lært at lave Kakkelovnskroge til at løfte Ringene i Kakkelovnen og Komfuret. Jeg har saadan en endnu, som jeg selv har smedet. Jeg har også lavet mange smedede Søm. Svendene huggede det rødglødende Fladjern ud. Med Tangen skulle jeg derefter holde det lidt ad gangen i Essen, mens man med Hammeren lavede rigtig smedede Søm, som saa blev brugt, naar der blev lagt Hjulring om Hjulene ude paa Briksen. Huller til Sømmene var jo lavet, mens Jernringen endnu var varm. Det blev lavet paa den Store Ambolt af Far og en Svend. Den lille Ambolt arbejdede jeg ved. Der blev smedet mange Hestesko, for der kom jo mange Heste til Smeden. Naar der var travlt, og der var mange Heste, blev jeg sat til at "lakke Huller" og file dem, og hvis der var en Hest, Far vidste var rolig, blev jeg sat til at "nette forskoene" og pudse Hovene. Jeg havde da ogsaa mit eget "Skødeskind" paa. Far var meget streng, og ikke alene mod mig. Der var ingen medlidenhed. Men jeg fik lært at bruge forskelligt Værktøj. Det har været "et gode" mange gange senere i min Tilværelse. Og ogsaa det Mor har lært mig. Tak for det, Far og Mor. Og jeg har da ikke taget Skade af det.

Senere var det mit Arbejde at lappe Cykler. Det var ikke saa spændende. Jeg prøvede sommetider at stikke af fra det, men det gik sjældent godt.

Øretæverne var ikke altid lige fortjente! Men dengang kunne jeg løbe meget stærkt, saa Far ikke kunne faa fat i mig. Der var engang Hans Hansen fra Dyssegaard i Auderød kom og skulle tale med Far. Uheldigvis sov Far til Middag! Men Hans Hansen skulle "absolut" tale med Far, saa jeg skulle vække ham. Det turde jeg ikke, men han sagde, jeg skulle banke paa Ruden. Det ville jeg ikke! Hans Hansen sagde: "Hvad Fanden Tøs, gør som jeg siger!" Det maatte jeg jo saa – og Ruden gik itu! Jeg løb, og det gik stærkt, ned langs Nøddehækken langs med Aaen – og Far kom bagefter paa Hosesokker! Jeg var rigtig bange men naaede hen til mit "Smuthul" ind til Hjulmandens Have og ind i deres Hindbærrækker, som var meget tætte, og lagde mig der. Der laa jeg længe og turde ikke komme hjem, selv om Mor var ude at kalde paa mig. Jeg hørte jo, at Far og Hans Hansen snakkede meget højt, og at Hans Hansen sagde, at Tøsen ikke skulle have Klø, for det var hans Skyld. Jeg listede saa op i Hjulmandens Have og ind hos Anna Hjulmands. Jeg maatte saa fortælle hvad der var sket. Imidlertid kom Mor op til Hjulmandens for at se efter mig, og vi gik hjem. Vreden havde saa lagt sig hos Far og Hans Hansen fik sat en ny rude i.

Det var en meget grim Oplevelse som jeg aldrig glemmer!

I Karlebo Smedie skulle Far grave i Haven. Der var ogsaa et Kirsebærtræ, der skulle graves omkring. Men han stødte paa en stor Sten, og den skulle jo ikke ligge der, syntes Far. Den skulle op. Det kom den ogsaa, men under den fandt Far

en hel bunke gamle Mønter. Én var fra 1724. Mange af mønterne var meget møre. De var blevet gemt, da der var Krig! De der gemte dem, har jo ikke faaet nogen Fornøjelse af dem.

Far havde den Mark, hvor Militærhusene nu er bygget. Og han havde det meste af Mosen, Mørkels Mose. Der var ogsaa nogle Brønde, og i dem var der gerne Aal. Søndag Formiddag kørte Far og jeg gerne ud til Mosen, for at se om der var nogen Aal. En Dag fik Far fat i en meget stor Aal med en dertil egnet Tang. Vi fik saa hurtigt fat i Cyklerne og kørte hjemad. Far skulle holde fast paa Tangen med Aalen og samtidig styre Cyklen, saa ud for det sted, hvor Gartneriet ligger nu, fik Aalen stukket Halen ind i Hjulet, og Far væltede! Han holdt dog fast i Tangen, saa Aalen ikke løb sin Vej. Far besluttede saa at gaa hjem ad "Skellet", og jeg maatte trække begge Cyklerne. Aalen kom i et stort Kar med rent Vand og skulle "sejle" der i nogle Dage, for at tabe den "mosede Smag". Far fangede mange Aal der, men ingen saa store som den.

Gudmor Kathrine

Gudmor Kathrine var Pige i Præstegaarden hos Pastor Gad. Hun kom tit hos Far og Mor, og naar hun skulle hjem, fulgte Mor og jeg hende for det meste, men ikke altid. Naar hun gik alene, kom

Karlebo Kirke. Foto i Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

der altid nogle Spøgelser i hvidt Gevandt, og saa turde hun ikke gaa turen alene.

Far fulgte med nogle gange og ogsaa Mor og jeg. Og saa var der ikke noget. En Aften gik Far med hende, og da de kom til Kirkelaagen, kom Spøgelset! – Far løb efter Spøgelset og sprang over Muren efter det. Han, altsaa Spøgelset, havde et blaat øje dagen efter! Det viste sig, at være en af Svendene, Herman, der havde ageret Spøgelse. Efter den Aften kom der ingen Spøgelser paa Kirkegaarden mere. Det var Far, der havde givet Herman det blaa Øje, og saa var det jo ikke sjovt mere.

Fra jeg var ganske lille, besøgte jeg meget tit Søren Olsen og Gudmor Kathrine paa den anden side af Vejen. Og jeg deltog i Hverdagens mange gøremål. De havde deres store Køkken nede i Kælderen, og der var alle samlet, naar de havde slagtet Gris. Jeg sad paa Køkkenbordet og saa til. De havde ogsaa en stor Sankt Bernhardt Hund, der hed Irma. Vi plejede at være meget fine Venner. Den laa og iagttog arbejdet. Gudmor bad mig række hende en Kniv, som laa ved siden af mig. Det gjorde jeg saa. Men da jeg rakte Kniven hen til Kathrine, sprang Irma op og bed mig. Jeg maatte ikke røre noget, naar der var Kød paa Bordet. Jeg har endnu et Ar ved Munden saa mange Aar efter, men det ses kun, naar jeg fryser. Jeg faldt ogsaa ned ad Trappen engang. Irma havde sin Plads neden for Trappen, men da bed hun mig ikke. Hun slikkede mig, fordi jeg græd. Deres Heste var tøjret ude paa Græs, og de skulle hentes hjem. Det skete ved at man red paa dem, og jeg fik da ogsaa Lov at ride paa en stor bred Hest, der hed Peter. Saa skete der et eller andet, der gjorde, at jeg trillede af og ind under ham. Søren Olsen saa det og sagde til Peter, at han skulle staa stille. Og det gjorde han. Der skete heller ikke andet, end at jeg blev bange; og alt endte da godt.

Før 1920 i Karlebo

Det var Efteraar, og der skulle tærskes rundt omkring paa Gaardene. Den gang var der ingen der selv havde Kværn eller Tærskeværk. Alle Gaardmændene var sammen om et stort Tærskeværk, som skulle flyttes fra Sted til Sted. Det blev trukket af to eller tre Heste, ligesom de var store og stærke til. Naar der blev tærsket, hjalp alle hinanden. Der var ikke noget med Betaling. Der var jo mange der skulle have Mad hver Dag. Nogle Steder varede det tre Dage, det afhang af Vejret.

Sæden blev sat i store Stakke, og det tærskede Korn blev baaret paa Loftet i store Sække. Folk der hjalp til fik Morgenkaffe og Brød inden de begyndte. Kl. 9.00 fik de Frokost, og alle steder var det Kogesild og stuvede Kartofler, Kaffe og Ostemad. Middagsmaden kunne være sødsuppe med Rosiner eller Svedsker og Oksesteg. Det kunne være det samme hos næsten alle i en hel Uge! Der skulle nogle store Gryder Mad til 13-14 voksne Mandfolk. Ved 3-tiden om Eftermiddagen fik alle Kaffe og Hjemmebagt Kage. Der blev bagt nogle store Skærekager, som vi kaldte dem, og det hele blev næsten spist af saadan en dejlig nybagt Kage.

Derfra hvor de sidst havde optærsket, skulle de bringe Tærskeværket til den næste Gaard, og det var med Hesteforspand. Fra en Gaard i Auderød som havde store Belgierheste, var der spændt tre Heste for. Det var Manden selv, der førte "Linerne", men da de kom ind paa den lille Vej til Stenagergaard, kørte Tærskeværket fast, og Hestene kunne ikke trække det løs. Hestene laa næsten hen ad Jorden og Manden var meget slem med sin Pisk! Saa sagde Søren Olsen: "Stop! spænd fra, jeg henter to af mine Brune, Tulle og Stoffer, saa skal "Værket" nok komme frem paa sin Plads! Mor og jeg stod der hjemme og saa Søren Olsen komme med sine to Brune, der blev spændt for! Nu blev det jo spændende, men Søren Olsen var rolig og klappede sine Heste, tog Linerne, slog et Knald med Pisken og sagde "Saa kører vi!" Det gik i stor Stilhed, men Søren Olsen og de to Heste Tulle og Stoffer trak Tærskeværket paa Plads.

Det var en flot Præstation, som de fik Klap og lidt ekstra godt foder for. Ja, det kunne to lette Heste gøre, men ikke de tre store Belgiere fra Dyssegaard i Auderød! Det maatte Hans Hansen høre mange Bemærkninger for!

Men det var rart, naar "Tærskegildet" var slut.

Saa maatte kornet køres op til Møllen, saa Georg Møllersvend kunne male det til Skraa til Dyrene. Kornet skulle jo række, til der blev høstet igen næste Aar. Men den Tid, den Sorg!

Der var en Fiskekone fra Sletten, der jævnlig kom gaaende med en stor Kurv Fisk paa Ryggen. Hun solgte fisk til Byens Folk. Senere var det hendes Mand der kom og solgte fisk. Han hed Hans Larsen og var en stor fyldig Mand. Han kom kørende i en lille Vogn med en lille Islænderhest for. Det var et mærkeligt syn - næsten Dværgen og Kæmpen. Hesten hed Lise, og den vidste efterhaanden, hvor den skulle standse, hvis der skulle handles. Fiskerkonen Marie gik samtidig og handlede ved Lønholt, og naar de begge havde udsolgt, mødtes de, saa Marie kunne køre med hjem. Der var stort læs paa den lille Vogn, og haardt at trække for Lise. Naar det gik opad Bakke, hoppede Marie og Hans Larsen af og gik ved siden af. Engang var der Højvande i Sletten, og vandet gik helt ind i Marie og Hans Larsens Køkken. Ja, det var dengang.

Besøg i København hos moster og onkel

Naar jeg var paa Ferie, var det i København hos Moster og Onkel. Det var altid dejligt, for Onkel kunne finde paa at fortælle fra sine yngre Dage. Da Onkel var Ung, var han i mange Aar ansat hos Cirkus Schumanns Direktør som Privat Køre- og Staldmester. Der var flotte Heste og flotte Køretøjer. Naar Direktør Schumann og Fruen skulle i Byen og handle, skulle der spændes to fine Heste med nypudset Seletøj, og naar der skulle hentes Gæster, var der fire Heste for; og Onkel havde en Tjener ved sin Side, til at staa ved Hestene, selv om Onkel sad paa Bukken. Han havde altid høj Hat paa, naar han kørte Herskabskørsel. Han havde faaet mange Æresbevisninger for

sin perfekte kørsel - særlig med Firspand.

Naar jeg var paa Ferie, var vi altid en Tur i Cirkus. Én gang var jeg med Onkel inde at se Hestene og meget andet. Dejligt. Moster og Onkel kendte en Cigarhandler paa Tingvej 30 paa Amager. Han var gift med en meget smuk Dame som hed Louise Carlsen. Hun var ogsaa i Cirkus samtidig med Onkel. Men hun var ansat derinde som Løvetæmmerske, og hun var fra Tyskland.

Da Onkel ophørte med at være ved Cirkus, traf han Moster, som var hos noget Familie. Det var Rederiet Torm, hvor Moster var Kokkepige. I lang tid var hun Kokkepige paa "Vintappergaarden" i Lyngby, der hvor der blev Falck Brandstation. Min Moster og Onkel havde Bryllup i 1898. Og saa blev Onkel Sporvognsbestyrer paa Linie 16, som kørte fra Enghave Plads til Vester Kirkegaard. Der vendte den og kørte saa ad Istedgade og Vesterbrogade, forbi Frihedsstøtten, ud paa Nørrebro og hele den lange Vej forbi Grundtvigskirken, mens den blev bygget. (Jeg saa Stilladset og det var kolossalt stort). Videre ud til Endestationen i Søborg, hvorefter Linie 16 kørte tilbage igen til Enghave Plads. Jeg fik jo Lov til at staa ved Siden af Onkel hele Tiden, selv om der var mange Folk med. Men inden vi kørte tilbage skulle vi først have spist Mosters dejlige Madpakker, som hun havde smurt - en til Onkel og en til mig.

Der var to Vogne. I den forreste stod Onkel, som kørte og ringede. Derefter kom Bivognen, Paa den forreste Vogn var Anders (2 gang) Konduktør, og paa Bivognen var det Jørgensen. De to Konduktører sang næsten hele Tiden. Joh, det var dejlig Ferie. Sikke Oplevelser jeg fik, naar Onkel viste mig rundt. Vi var paa Museer af enhver Art, i Botanisk Have og ved de store Elefanter ved Carlsberg Porten! Og med Moster i Tøjforretningen Buldog. Daells Varehus var jo ikke nær saa stort dengang som det er nu.

Onkel Christian Andersen var en meget historisk interesseret Herre. Han kunne tale alle Sprog, han kendte alt, han havde været mange fine Steder og havde set meget. Ja, naar Onkel og jeg var ude at besøge Seværdigheder, var jeg næsten i en hel anden Verden, især naar Onkel begyndte at fortælle. Ikke mindst naar han fortalte om sine Oplevelser som Københavnsk Sporvognsstyrer i 40 Aar. Det var noget han kunne fortælle meget om. Onkel havde ogsaa kørt med "Hestesporvogn". Om Sommeren kom de gerne paa Besøg i Karlebo Smedie. Onkel og hans to Konduktører. Alle med Damer. Dengang var der noget, der hed "Sporvognsfunktionærernes Sangforening". Konduktørerne sang næsten hele Tiden for Passagererne. Naar de skulle til Karlebo, tog de Toget til Lillerød Station, og saa gik de derfra ad Pottemagerstien gennem Skoven til Kongevejen ved "Rødeport Savværk". Selvfølgelig sang de hele vejen. Vi kunne allerede høre dem, naar de kom oppe ved Hans Andersen paa Bakkegaarden i Kirkelte. De Havde saa samlet sig en god Appetit til Mors gode Mad og Fars kolde Snaps! Sidste gang Onkel var paa besøg i Kar-

lebo paa "Hjørnet", blev Onkel glad fordi Hans kom kørende i "Dogcart" med vore to flotteste Heste – Pommery og Musse for. Onkel steg til Vogns og sagde til Hans, at det var ham en meget, meget stor Glæde endnu engang at nyde Hestenes Rytme og Hovslag. "Tak Hans", sagde Onkel og løftede sin Hat.

Et kongeligt møde paa Kongevejen

Vi havde en brun Hest, der hed Stoffer. Han kunne løbe stærkt, og Far kunne lide at køre stærkt. Vi havde en høj Gig. En Dag skulle Far og Mor ind til Moster og Onkel i København. De kørte ind til et Sted i Peder Hvidtfeldtsstræde, hvor der var Staldplads, og hvor Stoffer blev staldet ind med sin "Madpose". Far og Mor tog saa med Sporvognen ud til Moster og Onkel. Men den Søndag formiddag var Stoffer og Far nok blevet noget uenige allerede hjemmefra Smedien, for jeg saa da at de kørte stærkt op ad Smedebakken. Det har de jo nok ogsaa gjort, da de kom op paa Kongevejen, for da de kørte ned ad den lange Bakke fra Bloustrød Kro og Smedie, gik det meget stærkt, sagde Mor, og Fars Hat blæste af og laa paa Vejen. Stoffer var ikke til at standse, men i Nærheden af Høvelte Kaserne sagtnede Farten noget, og en meget flot Bil kørte op paa Siden og viftede med Fars Hat. Det var en "livreklædt" Tjener der hoppede ud af Bilen! Det viste sig at være Kong Christian den X og hans Tjener, der havde samlet Fars Hat op. Kongen havde sagt til Far "kom nu godt hjem". Og saa kørte Kongen, og Far fik sin Hat. Den Tur glemte Far og Mor aldrig. Det havde Margrethe og Henrik nok ikke gjort! Mor sagde, at den eneste gang hun fik Lov til at holde Pisken vel nok var, da de kørte saa stærkt paa Kongevejen. De kørte ikke længere end til Peter Hvidtfeldtsstræde, fordi der var "Gummiringe" på Vognhjulene, og hvis de kom ned i Sporvognsskinnerne, saa kunne Hjulene ikke komme derfra igen. Ja, saadan var det bare. Der var heller ikke saa megen Færdsel i København dengang. Saadan en Tur kunne jo ikke lade sig gøre i Dag, hvor vi skriver 1994.

Minder fra skoletiden

Jeg begyndte i Skole hos Kathrine Hans Sørensen, som boede i Villaen ved Kirkebakkegaard (det var Hans Hansen paa Gaarden der ejede den). Hendes skole kaldtes for Forskolen. Der var Skole hver anden Dag. Senere kom vi saa ned hos Lærer Hansen paa den rigtige Skole men ogsaa hver anden Dag. Der var 2 Klasser, lille Klasse og store Klasse. Nogle Børn kom langt oppe fra Karlebo Overdrev. Der var lang Vej at gaa til Skole, og de skulle jo ogsaa gaa hjem igen. Der var ikke noget med at køre paa Cykel. Andre kom gaaende helt oppe fra Granskoven (ved Hillerød Kongevejen) i Kirkelte. Heslerød, Auderød og Gunderød hørte til i Auderød, i den gamle Rytterskole med Lærer Andersen og Lærerinde Frk. Johnsen. Børnene fra Kirkelte og fra Karlebo har aldrig været gode Venner. Hvorfor ved jeg ikke, men næsten hver dag sloges Drengene nede ved Aastien. Der var tit Slagsmaal, naar vi gik fra Skole. Kirkelte-Drengene og Karlebo-Drengene kunne ikke forliges,

og det gik haardt til. En af Kirkelterne havde "Knojern". Vi Tøser maatte sommetider gaa bag om Byen for at komme hjem, for vi turde ikke gaa forbi. En gang kom Mor gaaende, da de sloges. Hun havde vores Engelske Buldog med i sit Tøjr. Saa forsvandt Kirkelterne, og det gik stærkt! Og saa kunne vi andre komme hjem.

Lærer Hansen
Udsnit af Sognekort 1922
Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

Hos Lærer Hansen i Karlebo Skole gik det ogsaa somme Tider lystigt til, for om Vinteren havde Drengene Tegnestifter og Fyrværkerikinesere med. Tegnestifterne fik de lagt paa Katederstolen lige inden Lærer Hansen kom. Han satte sig saa, men for det meste rejste han sig hurtig! Han var somme tider meget hidsig! En dag fik en af Drengene tændt en Kineser og smed den under Lærerens Stol!

Nej, hvor blev han gal. Han for rundt, vi maatte alle op at staa, og Drengene maatte tømme deres Lommer. Der var jo noget fyrværkeri hos de fleste af dem, og det samlede Lærer Hansen sammen i en stor Haandfuld ja, og tænk at Læreren kunne gøre saadan - han for hen til Kakkelovnen og smed det ind i Koksilden - og saa sagde det Bang! Risten og Kakkelovnsdøren røg ud og Koksilden ud paa Gulvet – Saa blev der stille i Stuen. Vi stod paa vore Pladser og saa paa hvordan Hr. Lærer Hansen havde travlt med at samle Stumper sammen (de glødende Koks og Ovndør og Riste!) Hvor kunne Lærer Hansen gøre saadan noget uden at tænke sig om? Heldigvis skete der ikke noget alvorligt – men alligevel! Ja sikke Minder.

Vi var nogle Piger, som i Middagsfrikvarteret var ude at se paa Soldater ved Smidsbjerg, Det var jo sjovt og vi glemte Tiden, saa da vi kom tilbage til Skolen, var de jo gaaet hjem. Men Lærer Hansen sad i Stolen, da vi kom. Vi fik nogen Lektier for og skulle blive og lave dem. Saa blev Døren laast og Læreren gik! Der var langt ned fra Vinduet mod Vejen, men vi hoppede ud den Vej – og saa var det med at faa fart paa for at komme hjem – det var bare ikke saa godt næste dag!

Eksamen i Karlebo Skole

Vi havde kun een Lærer, Johs. Hansen, der ogsaa var Kirkesanger, og naar der var Eksamen var Lærer Hansen, og Pastor Gad og Gaardejer Frederik Larsen Pilegaard Fredtofte tilstede i Skolestuen.

Naar Eksamen var overstaaet, var det en sat Regel, at vi hver især havde faaet lidt Penge med hjemmefra. Nogle havde faaet 25 Øre andre 50 Øre til at købe Slik for. Vi købte det ikke hos Købmanden, men hos Larsigne, for der fik vi mange flere Bolcher, og hun solgte ogsaa Kager. Vi købte rigtig ind, og saa vandrede vi alle op til Skoven ved Prøvelyst, til noget der hedder Jomfruhulen, for at lege hele Eftermiddagen, og for at nyde alt det dejlige Slik, vi havde købt hos Larsigne. For det meste var det dejligt Vejr, og naar vi vandrede, sang vi og havde det sjovt. Det var dengang.

Søndagsskole i missionshuset "Sela"

Ved Korsvejen i Karlebo laa Missionshuset, lige overfor den gamle Telefoncentral, hvor Johanne Nielsen var Centralbestyrer. Her boede Fru Larsen og Frederik Larsen. Hver Søndag Formiddag kl. 10.00 var der Søndagsskole. Vi var mange fra Auderød, Gunderød og Karlebo ogsaa enkelte fra Kirkelte. Det var den lille Lærerinde Frk. Johnsen fra Auderød Skole, Fru Alida Sørensen fra Gunderødgaard og Hans fra Løjeltegaard i Gunderød, der holdt Søndagsskole. Det gik jo ikke altid lige stille af, og saa blev Frk. Johnsen ivrig og talte meget stærkt. Naar hun gjorde det, saa spyttede hun ud over de, der sad nærmest. Der var ogsaa et lille Orgel, og det spillede Fru Sørensen paa. Sommetider sang hun alene! Om Sommeren var der altid mange, der gik i Søndagsskole, for der var jo Udflugt hvert Aar. Turen gik gerne ned til Nivaagaard i Nivaa, for der kunne Hestene blive sat i Stald. Der var altid mange forskellige Vogne, for Forældrene var ogsaa med. De havde saa Madpakkerne og alt det andet med, som vi saa spiste nede ved Stranden eller i Nivaagaards Park. Der legede vi ogsaa. Jo, det var en stor Festdag, naar der var Søndagsskole udflugt. Til Jul var der ogsaa stor Fest med Godteposer og Sodavand. Der var Leg og Dans om Juletræet.

Præstegaarden

Pastor Gad
Udsnit af Sognekort 1922
Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

I Præstegaarden boede Pastor Aage Gad og Fru Anna Gad. Hos hende gik vi en gang om Ugen til Syning. Det kaldtes for "Fru Gads Børneforening". Vi syede alt muligt, som skulle sælges, til den sæd-

vanlige Fest i Præstens Have, Valdemarsdag, den 15. juni. Der kom mange Mennesker, først til Gudstjeneste og derefter til Kaffe der kunne købes i Haven. Der var altid mange forskellige Lagkager, som forskellige Damer havde bagt og foræret til lejligheden. De blev solgt både med mange Unge fra Omegnen, som var ude og se paa Præstens Have!

Præstegaarden blev forpagtet ud, inden Længerne d.v.s. Hestestald, Kostald, Svinehus og Lade blev revet ned. Den sidste Forpagter hed Johannes Hansen og var lidt "overnervøs". Derfor kunne han

Præstegården o. 1910. Foto i Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

og uden Kaffe. Der kunne ogsaa købes Sodavand.

I den dejlige Nøddegang var der opstillet lange Borde med Ting til Salg. Strikkede, hæklede og mange Broderier. Alt det, der var lavet af os Børn, blev solgt den dag. Der blev ogsaa solgt mange Lodsedler. Sommetider kunne man vinde smaa Kyllinger, som kunne ses i en Have. Festen sluttede ikke før, det blev mørkt. Saa holdt Præsten en tale, og til slut blev der sunget. Om Aftenen ankom der heller ikke faa Lov at være i fred Nytaarsaften.

Naar de unge Mennesker samledes den Aften, skulle der ske noget. Det vidste alle. Det var om at faa alle Laager og løse Ting inden Døre. Men noget fik de jo fat paa, og det blev hængt op i Flagstængerne rundt omkring. Naar de kom hen til Præstegaards-forpagteren, vidste de ogsaa, at han rendte efter dem med Pisken. Det tog de sig ikke af, de kom bare igen senere.

Lærer Hansen i Skolen var de ogsaa onde ved. Han kunne heller ikke "taale det". En Nytaarsaften havde Karlene hentet en stiv Vogn hos Forpagteren og sat den foran Lærer Hansens Dør, saa han ikke kunne komme ud. Det var nu alligevel for galt.

Hvis man ikke havde laast døren, kunne de finde paa at gaa ind og hente Kaffekanden. Den satte de ud paa "Lokummet", og det var jo ikke det mest hyggelige sted at finde sin Kaffekande. Mange Havelaager byttede dengang Plads paa saadan en Nytaarsaften. Naar de kom og "rumlede" hos os, gik Mor ud i Døren og spurgte, om de ikke ville ind og have Æbleskiver. Far havde altid lavet Punch til Nytaar. Det huskedes jo fra det ene Nytaar til det næste. Ja det har vel været omkring 1920.– Meget er forandret i de mange Aar der er gået siden da, og ikke mange fra dengang lever mere.

Naar der var Begravelser, var der altid Kaffe bagefter hos Mathilde Ole Jensen. Der var altid masser af Lagkage, andre Kager, og altid store Svesketærter som Mathilde selv bagte. Jeg har da flere gange sammen med andre Piger hjulpet til ved saadanne Lejligheder. Det fik vi ingen Betaling for, men fik gerne noget Kage med hjem, naar vi havde ryddet af og vasket op. Det var jo en Oplevelse hver gang. Folk var kørende med Hest og Vogn og var "staldet" ind, ovre i Præstegaarden.

Jeg var ogsaa Medhjælp ved "Kaffeserveringen" i September 1926 da Hans Petersen Heslerød, (Teglbrændergaarden) blev begravet. Der var saa mange mennesker, saa der blev drukket Kaffe i 2 Hold.

Hanses far og mor
Agnes og Lars Peter Johansen

Hanses Mors Mor og Far var Oline og Ole Søren Olsen paa Aalemosegaard.

Hanses Fars Mor og Far var Kristine og Hans Johansen fra Toftegaard i Heslerød.

Hanses Far og Mor holdt bryllup i Karlebo Kirke Oktober 1900, og flyttede derefter til Hørsholm Ismejeri i Hovedgaden.

Hans er født i Hørsholm 14/8-1901. Senere købte de Bækkegaard i Vejenbrød.

Den ejes nu 1994 af Henry Hansen, Karlebos Borgmester.

Hans Petersen fra Teglbrændergaard i Heslerød var Fætter til Hanses Far. Han blev alene, og da han ogsaa blev syg og ikke kunne passe Gaarden, tilbød han Hanses Far og Mor, at de kunne købe Teglbrændergaarden, mod at han skulle bo paa Gaarden resten af sin Tid med Pleje, og hvad dertil hørte.

Teglbrændergaarden var en gammel Slægtsgaard fra 1705, som Hanses Far og Mor overtog i 1924.

Bækkegaard i Vejenbrød blev solgt til Peter Hansen, som i sin sidste Tid fik Agnethe og Marinus Hansen til at bestyre Driften.

Derefter blev Bækkegaard solgt til Thea og Henry Hansen.

Det var ikke lang Tid, Hans Petersen kunne nyde livet paa Teglbrændergaarden, for i September 1926 blev han begravet paa Karlebo Kirkegaard.

Hanses Mor døde 4/12-1929. Saa passede Margrethe Huset fra den Tid.

Karlebo Mølles bageri

Paa Karlebo Mølles Bageri kunne man hente nybagte Brød og Kager, men Dejgen skulle jo ogsaa æltes, og dengang var der ikke Æltemaskiner som i dag. Det var "manuelt" arbejde. Alt kom i det store Kar af størrelse som et stort Badekar, og Mor med. Hun ville da nok se, om det var rigtigt. Og det var det. Mon de havde vasket Tæerne, inden de hoppede i Dejtruget!

Ruth skulle en dag hente Franskbrød, og jeg gik med hende. Da vi gik hjem, begyndte Ruth at pille i den bløde Ende af Brødet. Det var endnu varmt og det

Karlebo Mølles bageri. Postkort i Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

saa gik det løs! Det var Bager Jørgensen og hans Bagersvend. De smøgede Buksebenene op og hoppede op i Dejtruget med de bare Tæer, og saa hoppede de rundt! Ja, I tror vel ikke det er sandt, men det er der mange der har været saa heldige at se.

Mor troede det ikke, da jeg kom hjem med Brødet og fortalte hende det. Næste gang, der skulle hentes Brød, fulgte smagte godt, saa hun fik pillet et langt stykke ind i Brødet! Da vi kom hjem og hendes Mor saa hvordan Brødet saa ud, blev hun meget vred og Ruth fik Smæk. Saa skyndte jeg mig at løbe hjem og fortælle Mor, hvad vi havde lavet- og saa fik jeg jo at vide, at det skulle jeg altsaa ikke prøve paa at gøre, naar jeg blev sendt til Møllen efter Brød. Nej, uha det var noget, der aldrig blev glemt.

Sogneraadet og Brønsholmsdal

Inden Forsamlingshuset blev bygget 1923-24 blev der holdt Sogneraadsmøder hos Mathilde Ole Jensens i Karlebo gl. Købmandshandel (som min Far og Mor købte og overtog 28. April 1928)

Mathilde var jo en dygtig Kok, saa efter Møderne spiste og drak Sogneraadsmedlemmerne jo der.

Da der nu var bygget nyt Forsamlingshus, og Loftsrummet skulle udnyttes, blev der Kommunekontor oppe paa 1. Sal ud mod Vejen. Her laa det, indtil den nye Skole i Auderød blev bygget. Saa flyttede Kommunekontoret derned, og laa der i en del Aar, indtil det hele flyttede til Nedensognet, paa det der før var Arbejdsanstalt, og som kaldtes for "Brønsholmsdal".

Det var et ret berygtet sted, for der kom alle de omvandrende Landevejsriddere ind. Der var mange forskellige "Typer", og ikke alle var lige rare at møde. De var ogsaa næsten altid fulde, og det de drak var næsten altid Sprit i Sodavand! Der var "Kagejørgen", (han var måske den mest fredelige), én der kaldtes for "Mureren", og én der hed Bergstrøm, en rigtig væmmelig en, og alle var meget bange for ham. Han hævnede sig paa en Gaardmandskone, fordi hun ikke ville købe noget hos ham, saa han satte ild paa Gaarden. Der var ogsaa den lange Karl Møller, som altid var fuld. Bestyreren paa Brønsholmsdal hed Stage og kørte i en Jumpe med en lille Hest for. Naar han opdagede nogle af de omvandrende, tog han dem op i Vognen, og saa gik det hjemad mod Brønsholmsdal, og Karlebo Beboere aandede lettede op. Nogle kørte med Skærslipper køretøj, som var en Trillebør. De sleb Knive og forskelligt for Folk. Nogle tog ind paa Gaardene og sov i Stalden om Natten, andre tog paa Mejeriet, andre igen sov i Høstakke eller Høkokke, som det hed dengang. Der fandtes gerne tomme Flasker og Sardindåser, hvor de havde overnattet.

"Brønsholmsdals Alderdomshjem" er nu bleven til et fint sted for ældre – Jeg kan bare ikke lide det, og haaber aldrig at komme ind der. Raadhuset er ved Siden af – Joh, meget fint og stort og mange Mennesker og en stor Kommune efterhaanden.

Folk i Karlebo

Naar der var Dyrskue i Hillerød, var der altid fuldt Hus på Missionshotellet, for Peter Jørgensen, der ejede Hotellet, serverede altid Lammesteg og Agurkesalat og meget andet, lige saa meget som Folk kunne spise. En fast Regel var at Møller Petersen fra Karlebo Mølle og Gaardejer Peter Rasmussen fra Brønsholm var de første til Bords. Og de var næsten altid ogsaa de sidste, der gik derfra. De kunne blive ved med at spise, ja, det var utroligt, men det er sandt.

Det var et Par ældre Mennesker fra København der købte Murerhuset, som laa nede ved Skoven (det ligger der endnu), og i haven var der jo mange forskellige Urter og vilde Planter. Dem gravede de

op, for de skulle da spises. Det skulle de ikke have gjort. De kunne nemlig ikke taale dem. Planterne var giftige, og de døde fordi de spiste dem. Det var jo ikke saa godt.

I Kirkebakkegaards Fodermesterhus boede Peter Sømand i Lejlighed oppe med en meget stejl Trappe, som de saa faldt ned af, for hos Peter Sømand kom mange, og det var ikke Vand, de drak. Mange gange Sang de, saa det hørtes over hele Byen, og andre gange sloges de alle. Saa det gik livligt til. Peter Sømand fangede Laks ude i Aaen, naar det var mørkt og forbudt! Dem solgte han saa. Da Borgfjord kom til Danmark, havde han ingen Steder at være, saa han boede ogsaa en Tid hos Sømanden! Der var en gammel Længe ved Vejen ind til Gaarden, der begyndte Borgfjord med Skomageri og en gammel Petroleumsovn. Det var ikke meget hyggeligt for ham.

Karlebo Forsamlingshus 1923-24

Omegnens Bønder hentede alt Materiale, der skulle bruges til Byggeri af et nyt Forsamlingshus. Saa der var sommetider en lang række Hestevogne paa Vej mod Karlebo med forskelligt til Haandværkerne. Nogen tid efter da der var støbt Grund, var Johan Andersen fra Avlsholmgaard oppe for at se paa Byggeriet.

Karlebo Forsamlingshus. Fotograf Engdorff. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

Han kunne ikke faa det til at passe med Maalene paa Tegningen! Han kom op til Far og de fik talt om Sagerne. Far sagde, at han ogsaa havde været henne og se paa det, inden de begyndte at støbe, og saa flyttede han baade Pæle og Mærker! Det havde Haandværkerne ikke lagt Mærke til, derfor var Salen blevet et par Skridt større end paa Tegningen. Ja, saadan gik det til dengang, uden at Haandværkerne opdagede noget. Johan Andersen og Far diskuterede nu en smule om dette, men derefter lo de af Situationen. Ingen andre havde opdaget noget, og Salen var ikke for stor. Ja, det var saa deres Hemmelighed!

Da Karlebo Forsamlingshus var blevet bygget skulle der jo ansættes et Bestyrerpar – og der blev Spekuleret over hvem. Borgfjord var jo kommet til Byen fra Island. Han var Skomager og meget ihærdig og var ogsaa bleven "gode Venner" med Købmandens Husbestyrerinde "Karen Hus".

Far var Formand for Forsamlingshuset, saa Far og A. P. Christensen fra Marken talte jo om de forskellige, og Mor foreslog, at de kunne spørge Karen og Borgfjord, om det ikke var en god Ide, at de giftede sig, saa Far kunne foreslaa dem som Bestyrere af Forsamlingshuset? Det blev saa Resultatet, og den 10. Oktober 1924 holdt Karen Jensen og Frederik Borgfjord Bryllup i Karlebo Kirke. Deres Hjem var i mange Aar det nye Forsamlingshus i Karlebo. Karen lavede god Mad, og alt var meget fint. Borgfjord tog sig af det mere grove Arbejde.

Frederik Borgfjord og familie. Ca. 1926
Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

Fester i forsamlingshuset

Naar 6te Kreds Skytteforening skulle have Fest, spillede Helmer Petersens Orkester som bestod af Helmer Petersen selv, og hans to Brødre Robert og Tage Petersen fra Hørsholm. Helmer Petersen med sin Violin, og han sang næsten hele Tiden. Robert med Klarinet og Tage med Trommer og Trompet. Og inden Dansen begyndte gik Borgfjord og snittede Stearinlys paa Gulvet, for at det kunne blive rigtig glat. Ja, det var vel nok dejlig Musik. Naar der saa var Pause, skulle mange gerne have Kaffe med mere, og det var Minna der serverede til blandt andre Stine og Christian fra Toftegaard i Gunderød, Oda og N. P. Danielsen ogsaa fra Gunderød, Far og Mor og Kirsten og Hans Danielsen fra Jellerødgaard i Kokkedal. En Aften da Minna havde

skænket Kaffen, kaldte Christian Christensen paa Minna. Han ville have en anden Kop, for han ville ikke drikke Kaffe af en "V enstre Kop". Minna hentede Koppen med Kaffe og kom med en anden (hvor Hanken var ved højre Side!). Det tror jeg aldrig, at Minna glemmer, for det maatte hun jo stadig høre for, men Tossestreger duer jo ikke, hvis ikke de bliver brugt! Ja, Tiden gaar, og vi andre gaar med. Der er ikke mange fra dengang, hvis der i det hele taget er nogle. Men alt det fra dengang er det jo ogsaa nok værd at bevare Minderne om. Dengang var der Dans, hvad er det nu?

I det gamle Forsamlingshus var der hvert Aar Dilettantkomedie. For det meste var det de samme der medvirkede. Marie og Otto fra Kirkelte, Anna og Chr. Christiansen ogsaa derfra og mange andre. Ét Aar blev der spillet "Rasmines Bryllup", og det var Georgs Margrethe, der spillede Rasmine. Hun var saa smuk med sit lange Sorte Haar slaaet ud. Det kunne jeg ikke glemme, for hun var simpelthen en "Skønhedsaabenbaring". Naar der var Fest i det nye "Hus", var Kirkelterne ogsaa med. Ja, det var dejligt at se, naar de dansede, ogsaa forkert om - og som de sagde: "Med skæv Skulder og Tramp!" Det var næsten, som Gulvet dansede med. Der er vist ikke mange Unge i Dag, der kan danse en rigtig Vals!

Margrethe Nielsen og familie. Det er Margrethe bageste række nr.2 fra venstre, 1928. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

Ja tænk engang. Naar der var Andespil i Forsamlingshuset, stod Ænderne i en Kasse ude i Stalden. Den blev hentet ind, naar Spillet var slut, og Gevinsterne skulle udleveres. Det foregik inde i Salen, Ænderne var levende! Det var jo ikke altid, at den, der havde vundet en And, var helt ædru! Sommetider blev en And eller to sluppet løs inde i Salen. Det var ren Dyrplageri, og saa var det slut med at levere levende Ænder. Dengang var der ogsaa mange ældre til saadanne Fester og Dans, og de nøjedes ikke med at sidde som "Kødrand". Nej det var en Fornøjelse at se, naar der blev danset "Sekstur", "Den toppede Høne", "Skæve Thorvald", "rigtig Vals" og "forkert om". Det er der vist ikke saa mange der kan danse i dag. Nu er det bare Hot! Hot! Bum! Bum! uden Melodi af nogen Art, og saa højt at Huset er ved at ryste fra hinanden. Hver sin Lyst, og hver sin Dame – sommetider!

Fra gymnastikkens dejlige timer

Vi har alle oplevet, mere eller mindre spændende Ting. Hvem har ikke prøvet at slaa Kolbøtter paa Græsplænen og ramle ind i Myretue? I 1924 skulle være Gymnastik i det dengang nye Forsamlingshus. Det var 6te Skyttekreds Karlebo der begyndte, og Leder for Pigerne var Frk. Jørgensen ude fra Karlebo Mark.

Gymnastikpiger 1924. Det er Else i første række nr 1. fra venstre. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

Gymnastikredskaber var kun Bomme og Ribber, men vi havde det sjovt og legede mange Sanglege. Det der var meget spændende, var naar vi skulle hoppe og springe! En skulle ligge paa Gulvet, medens andre skulle springe over den der laa! Men saa en Dag ringede Godsejer Anker fra Karlebogaard til min Far, som var Formand Skytte- og Gymnastikforeningen, plus to Bestyrelsesmedlemmer til at komme til Frokost paa Karlebogaard. Ved den Lejlighed fik Far overrakt 500.00 Kroner til indkøb af Gymnastikredskaber til 6te Kreds. Det var en stor Gave dengang. Der blev købt Redskaber, og saa kom der rigtig gang i Gymnastikken for Smaa og Store.
Der var altid fuldt Hus, naar der var Opvisning. Det var gerne 2den Paaskedag, og saa var der Bal bagefter. Det var altid Helmer Petersens Orkester fra Hørsholm der spillede. Naar Ballet sluttede, blev der klappet, for at faa en Time til! Saa spillede Helmer Petersen op igen med Københavnermarch, og saa gik formanden rundt med Hatten. Som regel var der nok til 2 Timers Dans. Og saa blev det jo sent inden den Fest var slut.

Jeg tænker tilbage paa hvordan Gymnastikken foregik dengang. – Det var Arme bøj og Knæ stræk. Pigerne skulle træde let og elegant naar de marcherede ind i Salen! Karlene skulle høres. Baade paa Gangen og paa Sangen. De sang "Du danske Mand". Foran gik Fanebæreren med baade Stemme og Fane højt løftet. Karlene og Pigerne gik Side om Side. Jo, det var altid flot og spændende. Der var Hold for baade Drenge og Piger. Baade for de store og de smaa. Og det skete endda, at smaa Piger paa 3-4 Aar var med. De var som smaa Dukker!

Naar det var rigtig Vinter skete det, at der holdt en Kane udenfor med Hest og Bjælder. Den skulle køre nogen af dem hjem, som havde langt, og selvfølgelig blev der fuldt Læs paa "Skuden". Det var jo sjovt at køre saadan i den Stjerne- og Maaneklare Aften midt i Vinterens kulde. Ja, det var dengang, der laa Sne paa Vejen, og saa det var Kaneføre. Mejerist Vejgaard fra Toft Mejeri ledede Pigeholdet i flere Vintre. Han havde ikke saa travlt med at komme hjem! Og saa var det jo sjovt at slukke Lyset for ham, naar han var inde i Salen. – Men saa viste det sig, at der manglede en af Pigerne. Hun var ogsaa inde i Salen! Saa var det jo ikke helt saa Sjovt. – Naa! De blev siden Mand og Kone! Hr. og Fru Vejgaard. Engang efter en Opvisning da vi sad og spiste og drak Kaffe, stod der pludselig en Mand i Døren og sagde: "Naa, her sidder I hos alle Kællingerne!" Formandens Kone sprang op paa Bordet og sagde: "Hvad Helvede bilder du dig ind, kan du saa komme ud." Han blev saa bange, at han faldt baglæns ud af Døren og var væk!

Ja, naar Spiritus gaar ind, gaar Forstanden ud.

Fastelavn

Da Karlebo Forsamlingshus var færdigbygget, havde 6te Skyttekreds Fastelavnsfest. Der var Fastelavnsridning. Det var Sønner og Karle fra Gaardene rundt om-

Helmer Petersen var i en årrække fast spillemand. Her har han akkompagneret folkedanserne.
Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

kring. En lang række Ryttere kom med pyntede Heste. Der var ogsaa en Vogn, med Musikanter og to unge Mænd udklædte som Klovne. De kørte og red rundt til alle Gaarde og Huse. De red til Kirkelte, Gunderød, Fredtofte, Auderød, Heslerød, Karlebo Mark og Karlebo. De samlede Penge, men ogsaa Æg, som om Aftenen blev brugt til Æggepunch. Inden de red hjem med Hestene, blev der slaaet Katten af Tønden. Et Aar var det meget koldt og med megen Sne og Frost. Frederik Danielsens Knud fra Langagergaard i Fredtofte fik frosset det halve øre af, saa han maatte til Lægen, for at faa det sat paa igen. Det skete jo ogsaa, at der var en enkelt, som ikke kunne taale de mange glas Punch! Og det var jo ikke særlig rart ved saadan en stor Fest, hvor der var Dans bagefter til et Orkester bestaaende af Helmer Petersen og hans to Brødre Tage og Robert.

Vinter med slæder

Tit var der baade haard Frost og meget Sne, og det var ikke alle steder der blev ryddet. Saa kom der gang i Slæderne, og naar der ogsaa blev kørt med Kane og Hest, blev der jo glat. Saa skulle Hestene

broddes ekstra godt. Dengang kørte der Mælkevogne hver dag fra Kirkelte og Karlebo Overdrev og fra Udflytterne. Det var nogle kolde ture for baade Mand og Heste ned til Mejeriet Toft i Heslerød. Alle Gaardene og Husene skulle stille med et vist antal Folk til at kaste Sne. Det blev gjort med Skovl og Haandkraft. Det var jo ikke de samme Folk der blev tilsagt hver dag. Fredensborg Kongevej fra Aagaarden og op til Vejenbrødvej skulle ryddes før de andre Veje. Der var en stor Sneplov af Træ. Den var saa tung, at for at trække den, skulle der spændes tre Heste for. Der var læsset nogle store Sten paa Ploven, for at den bedre kunne skubbe Sneen væk. Det var strengt for Hestene. Langs siderne kunne Sneen ligge lige saa højt, som Hestene var høje. Og det var ikke Islændere, der blev spændt for saadan en Sneplov. Det var tre store voksne Heste.

Der var en Plads oppe mellem Søren Hjulmand og Ole Christensen, der hvor Kaj Kosak har bygget sit Hus. Der stod Sneploven, naar der ikke skulle ryddes Sne i Karlebo og omegn. Den var jo ikke sat i "Husly".

Mange Vinteraftener med glat føre, begav vi os ud paa lange gaature til Kortspil og Kaffe hos forskellige af Far og Mors Bekendte. Jeg kan huske de lange tykke Strømper, jeg havde uden paa Skoene. De blev hængt til tørre paa Kakkelovnen til vi skulle hjem, enten fra Kirkelte, Gunderød, Auderød, eller Overdrevet. Sommetider havde jeg ligget og sovet, mens Kortspillet varede. Det var ikke rart at komme ud at gaa, for saadanne smaa Ben! Men saadan var det dengang, ingen Piberi!

Om Vinteren var Møllebakken et meget eftertragtet Sted. For her kunne man faa en meget lang Slædetur - helt ned forbi Møllegaarden. Jeg havde lange hjemmestrikkede Herresokker uden paa Støvlerne, for saa kunne man staa fast, enten det var paa Is eller paa Sneen. Det var mægtig Sjov naar der kom en Hestevogn med læs til Møllen. Saa bandt vi Slæderne fast i Vognen og kørte med paa Slæderne. Der kunne somme Tider være mange. Hvis Kusken kørte lidt for tæt paa Hjørnet oppe ved Maler Nielsen, saa kunne de smaa Slæder godt vælte! Dog sommetider holdt han nede ved Købmanden, og saa kom vi ikke længere.

Sommersjov

Det var vel engang i 1920erne at de unge Karle og Piger samledes i Byen en Sommeraften, og saa skulle der jo ske noget. Paa Pladsen uden for Smedien var der et stykke Tid en lukket engelsk Karet paa to Hjul, og bag paa var der et højt Kuskesæde. Karlene og Pigerne fandt ud af, at ved fælles hjælp og med hjælp af en Vognstang kunne de skubbe vognen op ad Smedebakken - helt op til Maleren. Alle de der kunne være inde i Kareten, var der. Én sad paa Kuskesædet med Vognstangen slæbende paa Vejen til at styre med. De der fik sat Fart paa Vognen, hoppede op paa Trinbrættet, og saa gik det af sted. Den kørte næsten helt ned til Stejlebjergs Indkørsel. Ja sikke sjov. Men det var ikke ligesaa morsomt, naar

den skulle skubbes tilbage, for den var jo stor og meget tung.

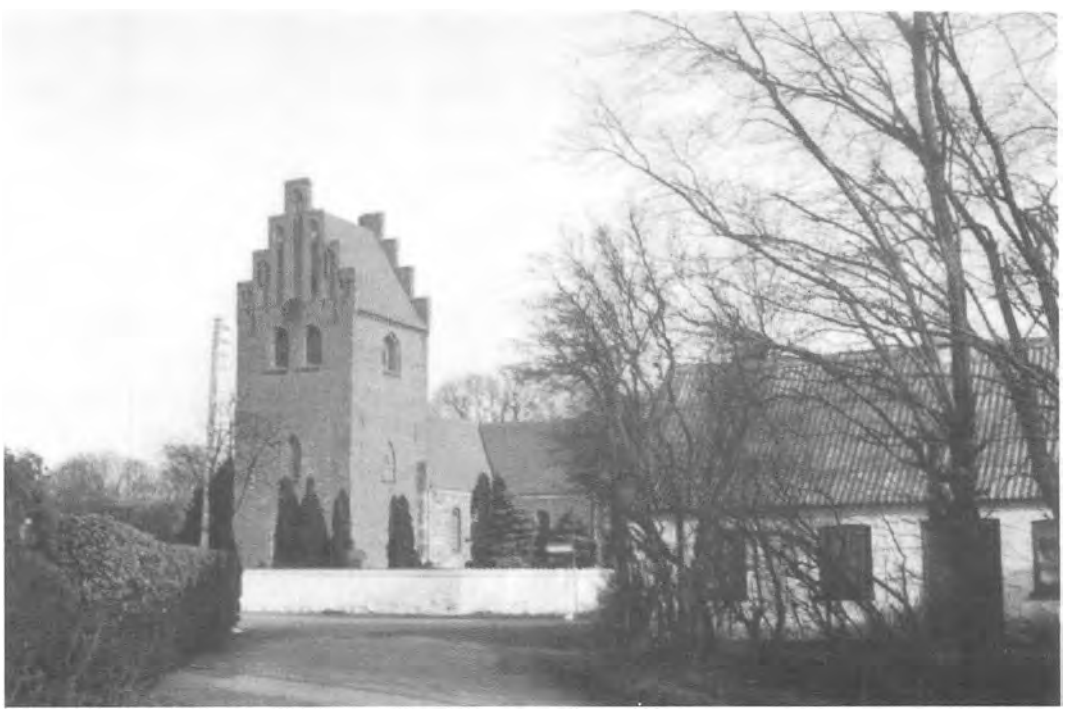
Den gamle Købmandshandel

Far og Mor købte "Karlebo gamle Købmandshandel" i 1928. Den havde tilhørt Slægten Wæver gennem mange Aar. Mathilde Ole Jensen var Datter af Stine Wæver som hørte til Præstefamilien Wæver. Der lå en gammel Længe ved den gamle Kro, langs Indkørslen til Kirkebakkegaard.

Der havde været Værksted, dengang Ejerne fabrikerede Ligkister. Den Længe rev Far ned med hjælp fra gamle Jens, der boede i den anden Ende af Byen. Derefter blev den nuværende Stald og Lade bygget. Det var "den glade Murer", fra Overdrevet, der murede. (Han var for øvrigt Bror til Ane, Georg Træskomands kone). Far og gamle Jens virkede begge som Arbejdsmænd og Haandlangere! Fars Fætter Tømrer Aksel Larsen fra Slagslunde stod for Træarbejdet. Mureren sang hele tiden, Tømreren fløjtede og Far og Jens snakkede, saa der var rigtig gang i Byggeriet. Andre af Byens Beboere kom for at se, om det nu ogsaa gik rigtig til. Og det blev rigtignok drøftet, hver gang der var en Pause! Dengang spurgte man ikke om, hvor Møddingen maatte ligge. Det bestemte folk selv.

I April flyttede Far og Mor og jeg ned paa Hjørnet, i "Karlebo gamle Køb-

Huset til højre er bagsiden af købmandshandlen. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

Den gamle købmandshandel i Karlebo. Original i Det Kongelige Bibliotek

mandshandel". Vi var vant til at omgaas mange Mennesker i Smedien, og det blev jo ikke mindre da vi flyttede derned.

I Smedien var det jo mest Far, der var der, men nu blev det jo Mor og mig. Ja det var vel nok spændende. Dengang skulle alt vejes. Mel, Sukker, Sæbe, Soda og Kaffe. Ja, den skulle først males paa Kaffemøllen og det endda med Haandkraft. Det kunne godt være strengt og tungt at staa der og dreje, naar der var mange der skulle have Kaffe, og dengang skulle der ogsaa en Rich's eller Danmark's til et halvt Pund Kaffe. Nogle brugte Cikorie. Det var nogle runde Stænger. Stødt Melis fik vi i Sække. Det skulle vejes af i Poser og ligesådan med Mel og Gryn. Intet var pakket ind dengang, hvorimod alt er indpakket nu til dags. Det kunne ikke undgaas, at der blev spildt. Dengang kostede en Pakke med 10 grønne Cecil eller en Pakke Kapstan Cigaretter kun 35 Øre, en almindelig flaske Kaffefløde (ca. 1 Pægl) kostede 25 Øre og en grøn Tuborg Øl kostede 28 Øre! Dengang var der Benzintank, der hvor Sauer byggede Hus i Mors Have eller lige foran. Dengang skulle Benzinen pumpes op med Vingepumpe og den kostede kun 28 Øre pr. liter! Det gjorde Øllet ogsaa.

Om Lørdagen var der aabent om Aftenen til Klokken var 9.00. Og saa var der mange unge Mennesker i Butikken – de "klunsede", om meget forskelligt.

Kongeparade

Der var Kongeparade for Kong Christian X henne i Søholm. Jeg tror det var paa Gdr. Svend Svendsens Gaards Marker.

Jeg kan huske, at Far og Mor og jeg var kørende med Hans Andersen fra Bakkegaard i Kirkelte (deres Datter Ellen var ogsaa med). Vi var kørende i Charabanc, og Hans Andersen kørte. Der var 2 flotte Heste med nypudsede Seler, jo det var vel flot.

Christian Petersen, Fru Andersens Far sad ved siden af Kusken. Han havde høj Hat og "Diplomatfrakke" paa. Jeg kan ikke huske om Far og Hans Andersen ogsaa havde høje Hatte paa, men det har de jo nok haft ved saadan en meget Kongelig Parade. Der var ogsaa mange Soldater og ogsaa Musikkorps som spillede næsten hele Tiden.

Kongen var jo ridende paa en brun Hest. Officererne var ogsaa ridende. Ja, det er noget, jeg aldrig glemmer.

Karneval

Ca.1928 var der Maskerade eller Karneval i klubben paa Store Kro i Fredensborg.

Et Aar var Hans og Ejner og Adelhard fra Damgaarden i Gunderød med. De havde faaet fat i en stor høj Barnevogn hvor Adelhard, som ikke var saa stor, kunne ligge. Hans var Far med Stok og høj Hat og Ejner var Mor med fin Kjole, Knapstøvler, "Kysehat", Parasol og Taske.

Der var mange, der ikke troede at Ejner var en Dame. Men saa gik han ind paa Dametoilettet, og der var nogle som sagde, at de ikke havde troet, han var en Dame. Det blev de saa klare over nu, sagde de.

Ja, sikke Grin, men de fik da 1. Præmie, og da Maskerne faldt blev der jo grin! De var ogsaa til Karneval i Ungdomsforeningen paa Hotellet i Hørsholm. Der fik de ogsaa 1ste Præmie.

Ja, Tossestreger duer ikke uden de bliver brugt.

Sildesætning i 1930'erne

I 1930erne skulle man sætte Sild til Vinterens Forbrug.

Bønderne skiftedes til at køre med Hest og Vogn enten til Gilleleje eller Hundested for at hente et helt Læs store fine Sild med "Fylding" - Rogn eller Mælk. Det skete gerne i September Maaned.

Alle folk paa Gaardene, ja ogsaa andre, spiste Kogesild og stuvede Kartofler inden Dagens Arbejde. De fik en hel Sild hver Vinteren igennem.

Det var et stort Arbejde at sætte Sild. Først skulle man "gælle" silden, d.v.s. tage Hovedet af den. Derefter blev den puttet i en Balje og drysset med Salt. Sildene skulle saa staa til næste Dag, hvorefter de skulle stryges for Salt. Først derefter blev de nedsaltet. De blev lagt med Ryggen nedad i Sildetønder med salt. Et egnet "Bræt" blev lagt over og oven paa det en stor sten. Efter nogle dage gik Silden i Lage og var god.

Mmm! Det var dengang.

Rutebilen

For mange Aar siden da Trap og Jørgensen startede deres Rutebil, fra Hørsholm over Gunderød, Karlebo til Hillerød og retur, kunne det ske, at eneste passager var en ung Dame som boede ude paa Karlebo Mark.

For det meste var det Trap der kørte, og saa kørte han bare Rutebilen udenfor Ruten! For han syntes ikke hun skulle gaa det lange stykke Vej! Det var vel ikke saa tit, at der stod nogen og ventede, ved den sidste Tur mod Hørsholm, Vel? Tossestreger duer jo ikke uden de bruges!

Imidlertid overtog Henry Hansen "De grønne rutebiler". Og flere forskellige Chauffører kom til at "føre" Bussen. For det meste var det Johannes Madsen, der kørte. En Dag kunne han ikke forstaa, at der slet ingen passagerer var med. Han var naaet helt op ved Skansebakken, da der var en, som standsede ham og spurgte, hvad der var paa Færde, siden han kom paa den Tid af Morgenen. Han var en hel Time for tidligt. Madsen havde set forkert paa Uret. Han skyndte sig at faa vendt vognen, saa han kunne komme til Hørsholm igen til "Starttiden".

Engang var der nogen, der skulle paa en længere Tur, og ikke kom hjem før sent om Aftenen. De bad Madsen, om han kunne gaa ind i Karlebo og lukke for deres Høns ved den sidste Aftentur mod Hørsholm!

Sommetider havde Chaufføren ogsaa Tid til en Øl i Haven sammen med Far, naar Far havde været med bussen til Hillerød. De andre Passagerer maatte bare vente til Madsen kom igen!

Dengang var der Købmandsforretning i Gunderød. Madsen havde en Pakke med, som skulle afleveres der – men det var paa et meget uheldigt Tidspunkt. Udenfor Butikken laa Købmandskonen og en Kone, som havde været inde at handle. De var blevet uenige, og det skulle afgøres udenfor! Madsen sagde, at det var meget uhyggeligt at se paa, for de hev hinanden i Haaret, i Tøjet og rev og kradsede. De holdt dog op, da de saa at Rutebilen med Passagerer holdt ved Siden! Saadan et Slagsmaal havde Madsen aldrig nogensinde set før!

Teglbrændergaarden

Hans blev spurgt, om han ville forpagte Gaarden, paa grund af sin Fars Sygdom. Den 1. December 1934 flyttede Hans, Else og Christian ind paa Teglbrændergaarden i Heslerød. Vi forpagtede saa Gaarden fra 1/12-1934 og vi købte den 1/12-1939. Forpagtning og alt hvad der hørte til af Papirer, ordnede (Onkel Hans) Lindhardtsen, Politimand og Kontorbestyrer paa Politistationen i Hørsholm. Som Vidner var Far, Smedemester Chr. Larsen, Karlebo Smedie og Gaardejer Hans Hansen, Dyssegaard i Auderød. Ja, det var en stor Dag da det skete, og alt blev Tinglyst.

Der var kommet Elektrisk Lys til Karlebo i 1925. Men i Heslerød kom det ikke før 5. Maj 1940. Vi fik lagt Ledninger ind, og alt var færdigt inden Julen 1939. Vi maatte bruge Kobberpenge som Kobber til Ledninger, for at faa trukket

Ledninger nede fra Chr. Hansens, og Kobberpengene skulle vi selv skaffe. Det var ikke spændende, med alle de Petroleumslamper der skulle ordnes hver Dag. Og i Stalden var der en Flagermuslygte, som jo ikke lyste ret meget ud i rummet. Inden Jul skulle Grisen slagtes, og Blodet skulle tages og røres med Haanden, for at det ikke skulle "størkne". Det skulle der laves sorte Pølser af, saa naar Grisen var slagtet og "skrabet" og hængt op ude i Vognporten, blev den skaaret op, Tarme og alt Indmad blev taget ud i en Balje, og saa kom der gang i det store Arbejde med at skille alle Tarmene og Indmaden. Det værste var at rense og vende Tarme, slaa dem med Halmvisk og masser af Salt og derefter skrabe de tynde Tarme, der mest blev brugt til at lave Medisterpølser af. Der var jo ikke Køleskab eller Fryser dengang, men naar det var Frostvejr, blev det, der ikke skulle saltes, hængt op paa Spærene paa Loftet, til det skulle anvendes til Nabogilder. Først i 1930erne var der heller ikke noget, der hed at henkoge.

Tyren Og "Lasse"

Inden Køerne kom i Fold, - paa den tid da de stod tøjret paa Marken, skulle de flyttes nogle gange om Dagen. Vi havde en stor Tyr, der ogsaa var tøjret ligesom Køerne. Den havde lidt ekstra Tøjr og en stor Pæl, men alligevel! Hans kom gaaende ned over Marken sammen med sin trofaste Ven- Hunden "Lasse". Da Hans var halvvejs nede ved Køerne, kom Tyren ham brølende i møde! Den havde revet sig løs. Noget var knækket, og hvad skulle Hans dog gøre. Der var intet at dække sig bag, og han kunne ikke naa hen til en Ko? Lasse havde set, hvad der var paa færde. Han løb i rasende Fart hen mod Tyren og begyndte at bide den i Bagbenene! Tyren maatte saa vende sig fra Hans, som i en Fart fik fat i en Ko, som han kunne dække sig ved. Lasse blev stadig ved med at irritere Tyren, men den fulgte da efter Hans og Koen, saa de kom hjem i Stalden. Der kom der saa hjælp til, saa alt i alt skete der ingen Uheld. Tyren kom ikke ud mere, førend den blev hentet til Slagteriet i Hillerød. Det var Poul Larsen, der hentede den og trak den stille og roligt op i Lastbilen. Men Lasse blev takket paa alle mulige Maader, fordi han havde reddet Hans.

"Tag Pelle Med" 1952

Fra Palladium kom der en Herre og en Dame og spurgte om de maatte komme og optage Film her paa Gaarden? Det sagde vi ja til. Der gik nogle dage, men saa blev der vel nok "Færdsel" over det hele. Høns, Ænder og Gæs, en hel Del Børn og nogle Medhjælpere, en Fotograf og Filminstruktør Jon Iversen, en Dame som førte Drejebogen og Produktionschefen, Kolringen og nogle gange Ole Bergreen. En Dreng fra Hillerød der hed Ejner og en Dreng fra Helsingør der hed Dagfinn. Blandt Pigerne var Inger Hansen og Lone Hertz. Det var vel nok et Par "vilde Piger", men det var jo ogsaa Københavnere. De var kommet op paa Høstænget! Saa der var gang i "Høet". Men Jon Iversen sad inde i Stuen og fik set Lone Hertz oppe i Lugen!

Han kom ud i en Fart og fik dem kaldt ned, og det gik ikke helt stille af. Lone maatte med ind i Stuen og sætte sig ved Klaveret for at spille og synge alt mulig forskelligt. De andre blev beordret ud i den Vogn, de var kommet i.

Filmfolkene var med naar Hans var i Stalden. De begyndte saa at fortælle Historier baade fine og ufine og troede jo at Hans var "dum og enfoldig", fordi han bare lod dem fortælle. Men saa spurgte Hans om ikke de kunne flere Historier? Da Hans havde fortalt nogle fra sit Lager, fik de et helt andet "Ansigt" sagde Hans. Dem kunne de ikke besvare! Filmoptagelsen skulle optages inde i Svinehuset, hvor en So skulle fare! Derfor boede de forskellige Folk her i flere Dage, og fik ogsaa deres Middagsmad. Ja, der foregik mange Ting i de Dage. Johannes Meyer var ogsaa med. Med store Træsko kom han vadende ind i Stuen. Noget af filmen blev optaget paa Marken med Hestene og Selvbinderen. Der blev mejede Rug, og saa sang alle "Jeg er Havren". Noget blev optaget oppe ved Kristine og Otto Olsen, Ellen Gotschalch og Else Jarlbak skulle køre med "Dogcart" og havde "Hertha" for, men ingen af de to havde Forstand paa at holde paa et Par "Liner" saa det var nær gaaet galt. Heldigvis var Hans i Nærheden. Ib Schønberg var ogsaa med.

Vi skulle samle en hel Bus fuld af Naboer og Bekendte da der skulle optages "Generalforsamling i Mejeriet" i Palladiums Studier ved Hellerup Havn. Udenfor var der i den anledning opstillet Karrusel og Luftgynge. Indenfor var der Mejerigeneralforsamling. Ib Schønberg og Kjeld Jakobsen var der sammen med alle Bønderne fra Karlebo og Omegn. Det varede hele Dagen, men det var spændende at se og være med til saadan noget. Det var ikke helt almindeligt. Det var Filmen "Tag Pelle med". Julie var med i Optagelsen ved Folehavegaard. Vi var ogsaa med til Optagelsen af "Hejrenæs" med Lau Lauridsen og Lisbeth Movin og Knud Rex. Det var ham som Pauli skulle springe over et Bord og tage Kniven fra. Pauli dansede Brudevalsen med Lisbeth Movin. Ved Hejrenæsoptagelserne var det Filminstruktør Svend Methling der dirigerede Tropperne. Fordi det var optaget hos os, blev vi inviteret til Premiere i Palladium i København. Som Forfilm saa vi en film om den store Oversvømmelse fra Holland.

Teglbrænderhøj

8. Juli 1970 flyttede vi ind paa Teglbrænderhøj. Da Huset blev bygget, gik Hans derhen hver dag, og Lasse gik med, men kom hurtig hjem til mig paa Gaarden. Om Eftermiddagene gik jeg saa hen til Haandværkerne med Kaffe og med hjemmebagt Kage og en ekstra Pakke med Kage til Lasse. Han gik og ventede, mens jeg pakkede Kurven med Kaffekande, Kopper og hvad dertil hørte. Naar vi kom ud af Havelaagen, blev Lasse staaende, for han skulle nemlig bære Kurven, men hvis vi mødte en Bil neden for Haven, gik han ned i Grøften og ventede, til Bilen var kørt *men uden at sætte Kurven.* Den satte han, naar vi var ved Trappen ind til Skurvognen, for der sad Haandværkerne og Hans og ventede paa

Kaffen. Lasse vidste jo ogsaa, at der var noget til ham. Jo, han var meget klog.

Da de første Spær skulle rejses, skulle Hjælperne jo have en Øl. Hans havde jo haft 10 Øl med i en Kurv og sat dem der, hvor der skulle være Havestue. Men da Hans kom for at hente Øllerne, var der ingen Kurv og heller ingen Øller. Lasse og Jeg var kommet for at se paa Spærrejsningen, og selvfølgelig blev jeg beskyldt for, at det var mig, der havde flyttet Ølkurven. Det var det altsaa ikke. Vi ledte alle Steder, men fandt ikke de kolde "Draaber" og Lasse var der heller ikke, saa det var meget mystisk! Men pludselig saa jeg Lasse, der sad henne ved Trappen ind til Skurvognen! Og ved siden af Lasse stod nok saa pænt Kurven med alle 10 Flasker hele og velbeholdne.

Det var Lasse, der havde baaret den ud over Murkanten og hen til Vognen. Det var jo der, det plejede at foregaa naar noget af den Slags skete derfor mente han vel at der var det rigtige Sted.

Østrigsturen

Dette er fra lidt nyere Tid. Det var i 1975. Hans og jeg var til Koncert og anden Underholdning i Hørsholm-Hallen. Det var med Volmer Sørensen, Grethe Sønck, Henrik Krogsgaard og flere andre. Der var fuldt Hus. Der var ogsaa Banko, og der var Lotteri, hvor Førstepræmien var en Tjæreborg-Rejse. Den var jeg saa heldig at vinde. Det var jo mægtig alt sammen. Vi besluttede at rejse til Østrig. (Vi havde aldrig været ude at rejse før.) Jeg skulle hente Valuta i Banken, og vi troede alt var i orden.

Vi var med Bus fra København, og i Jylland skiftede vi til en anden, saa Bussen blev fyldt op. Og alt var dejligt. Det første Sted, der blev gjort holdt, var et Sted i Tyskland, hvor vi spiste. Men Kaffen skulle vi selv betale! Bum! Vi havde kun Østrigske Penge, og dem ville Tyskerne ikke modtage! Vi havde drukket Kaffen, saa det var jo ikke saa godt. Hvad Nu? Jo, overfor os, sad et yngre Par, Hans og Ingeborg. Han var Bilhandler fra Gerlev ved Randers. De kunde se, der var noget galt og spurgte om de kunne hjælpe. De betalte saa for os ned gennem Tyskland, og Regnskabet blev ordnet, da vi kom hjem til Danmark igen. Det blev til Venskab og gensidige Besøg. Det var dejlige Venner, vi fik i Marts 1976, og det er de stadig. Vi mangler jo bare Hans.

Hvor er Karlebo by forandret. Der er kommet flere nye Huse. Selv om det har sneet, er der aldrig mere noget, der kan kaldes for Kaneføre. Der er ingen Benzintanke, før var der to. Ingen Købmænd - før var der ogsaa to. Der er ingen, der kører med Bær til København mere, ingen Smed, ingen Hjulmand, ingen Vognmand, intet Bageri ved Møllen, hvor man ellers kunne hente dejligt nybagt Brød og Kager.

Ensomhed har altid eksisteret – altid – og det bliver det jo ved med. En Dame skrev til mig: "Nu er du jo ogsaa blevet alene, saa du gaar en svær Tid i møde. Der er ingen, du kan fortælle dine Oplevelser til - der er ingen, du kan beklage

dig til. Du vil sikkert faa det samme Svar, som jeg har faaet flere gange, jamen, saadan er der jo saa mange, der har det. Men de, der giver saadanne Svar, bliver jo ogsaa Ældre engang", fortalte hun mig, og det passer ogsaa nok. Det er jo ikke alt, man kan tale med fremmede Mennesker om, men saadan er det vel for os alle. Naar der altid har været mange Venner og Bekendte, saa er det svært, naar de snart alle sammen er væk. Det har gaaet stærkt i de sidste mange Aar. Byboere kommer til og tror en hel masse om sig selv. Der er ikke saa mange gamle Beboere her mere, men de der er, kan man da tale med, naar de har Tid! Børn og Børnebørn har jo nok i deres eget. Saadan er det jo alle vegne - ingen Tvivl om den Tale. Men een Ting haaber jeg mere end noget andet: - at blive her i vort Hjem "Teglbrænderhøj" til jeg bliver baaret ud herfra.

Jeg vil ikke til Brønsholmsdal. Det beder jeg om, og jeg haaber, at Vor Herre hører min Bøn.

Else Johansen Teglbrænderhøj og min trofaste Ven – hunden Trine.

Brønsholmsdal Plejehjem. 1989
Bagved ligger de beskyttede boliger, hvor Else Johansen endte sine dage. Fotograf: Martin Engelsmann. Original i Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

Mit liv på Vejgaard

Af Marie Andersen

Jeg hedder Marie Kristine Andersen, f. Rasmussen d. 1-7-1923 her på gården i Karlebo, hvor jeg bor endnu.

Min far hed Niels Chr. Rasmussen og var også født her på gården d. 4-2-1880. Min mor, Jensine Sørine Rasmussen f. 28-1-1896 i Horsens. De blev gift 26-11-1920. I 1922 d. 14-6 blev min bror Hans født. Min faster, som var 2 år ældre end far, var ugift og havde holdt hus for far til han blev gift. Hun var meget plaget af gigt, jeg husker hende kun siddende med et håndarbejde. Hun døde i 1937 af T.B.

Vejgård ca. 1910. Gården har været i slægtens eje i ca. 200 år. Til venstre ses Maries far Niels Rasmussen og til højre dennes far Hans Rasmussen. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

Mine erindringer vil jeg begynde d. 1. april 1930, det der ligger forud husker jeg ikke klart.

Den 1. april var en dejlig forårsdag og den dag skulle vi have en ny karl fra Jylland. Han blev hentet på Kokkedal Station om formiddagen i hestevogn. Han hed Aage og var 23 år. Ham kommer jeg til at skrive meget mere om.

Samme dag var den lokale murer Lars Petersen og naboen hjulmand Søren Sørensen her, for at sætte grund af til en ny lade med vaskehus og lokum i den sydlige ende. Senere på dagen blev Aage sat i arbejde og jeg gik ud for at se på ham. Han syntes, at jeg så sjov ud med spidssnudede træsko, dem kendte han ikke fra Jylland.

D. 4. april begyndte jeg at gå i skole. Der var skole i 2 bygninger. Lærerinden residerede i villaen Karlebovej 12. Der var klasseværelse i 1/3 af huset. Dengang var der jo hverken gade eller husnumre, det er for at tydeliggøre hvor det var. Vi gik i skole 3 dage om ugen, også lørdag, i 3. klasse blev det til 4 dage. Vi havde kun 3 klasser. Man gik 2 år i første og anden klasse og 3 år i tredje. Vi var ikke så mange børn. En gang var vi kun 16 elever i 3. klasse. Vi havde ikke så mange fag. Vi havde dansk, regning, danmarkshistorie, naturhistorie, geografi, religion, sang, tegning og håndarbejde. Jeg var glad for at gå i skole, selv om jeg blev drillet. Bl.a. på grund af tøjet. I dag ville jeg vist sige, at vi var fattige, så det var aflagt tøj og træsko jeg gik i, en anden grund var at far var indremissionsk. Fritiden gik de første år med leg, men vi fik hurtigt lært at bestille noget, ikke hårdt arbejde, men hvad vi kunne klare. Af legene husker jeg, at vi byggede gårde af småsten med stalde til dyrene, som var pinde, større eller mindre. Køer og heste fik sejlgarn på, så vi trak dem ind og ud. Ellers var det boldspil, hinke, skjul, tagfat og spille pind.

Jeg gik i søndagsskole i missionshuset Sela (Gunderødvej 56). Det var hver anden søndag kl. 10. Jeg fik en 5 øre med til at putte i negerdrengen, en papmachefigur med en mekanisme i, så han nikkede tak, når der kom penge i. Hvert år efter jul var der juletræ i missionshuset, først for de gamle, så for K.F.U.M. og K. og til sidst for søndagsskolebørn og deres forældre. Der var både den store og den lille sal og den aften var døren lukket imellem når vi kom. Forældrene måtte gå ind i den store sal, hvor juletræet stod, mens forventningsfulde børn masede sig sammen i den lille. Og så gik dørene op og der stod det så, det store træ med lys og pynt. Vi gik så rundt om træet og sang julesalmer. Vi sluttede altid med "Her kommer Jesus dine små" og under sidste vers stod vi stille. Så blev børnene bænket og fik chokolade og kager, senere var det de voksnes tur til at få kaffe. Så var lysene brændt ned og var det det sidste juletræ, blev det plyndret og sat hen i en krog, så der var plads til at lege. Vi legede Tornerose, Munken går i enge, Jeg gik mig over sø og land, 7 raske piger i en ring, Tyv, ja tyv det skal du være, m. fl. Efter legene fik vi godteposer (med et meget lille indhold) og fik fortalt julehistorie. Så var vi trætte og gik hjem. Om sommeren havde søndagsskolen udflugt. Somme tider kun til Storedam, andre år

i hestevogne til Hillerød, Høje Sandbjerg, Sletten eller andre steder.

I skolen havde vi ikke haft idræt, men der var gymnastik i forsamlingshuset hver vinter. Jeg gik til gymnastik fra jeg var 7 år. I 1933 stiftede en kreds af egnens unge mennesker – Karlebo Idrætsforening. Aage var første kasserer. Udover gymnastik var der håndbold og fodbold. Jeg spillede håndbold og Aage fodbold. Vi kørte på cykel rundt til andre foreninger og spillede kampe, det hændte vi kørte i bus, hvis vi f. eks. skulle til Lynge eller Gilleleje.

Vi byggede lade i 1930, året efter byggede vi kostald. Det var uden el, for det var sløje tider, så det var der ikke råd til. Far lånte til de 2 længer. Lånet var på 14.900 kr. til 4% rente og med en løbetid på 60 år, så det er næsten lige blevet betalt ud.

Aage havde været dragon i Aarhus og han var meget glad for heste. Vi havde 2 gode Frederiksborgheste på gården til trækkraft, Blis og Jakob. En dag Aage red dem på græs, skulle der ske noget. Han havde været i cirkus og set kosakker og dem ville han efterligne. I trav ville han hoppe ned på vejen og op igen, men han kom kun ned, han havde træsko på og det gav et voldsomt stød i knæet, som derefter var dårligt længe og aldrig kom sig helt.

Ved den lejlighed fik han navnet Kosakken, som han tog til sig og var til sin død. Der var folk, der ikke kendte Aage, men Kosakken vidste de godt, hvem var. Aage købte en hingst i 1934. Jakob var en god hest til ringridning og det kom der præmier ud af hver sommer, bl.a. kaffestel og bestik i sølvplet, som jeg har endnu.

I 1931 faldt en ko første dag den var på græs. En slagter, som boede i nærheden slagtede den og jeg gik rundt til folk i byen og spurgte om de ville købe kød til 25 øre pundet. (50 øre pr. kg.). Hvor meget vi kom af med husker jeg ikke, men vi fik da selv oksekød på bordet, dengang kunne en ko ikke dække omkostningerne ved salg til slagteri. Vi havde selv grise, så det var det, vi mest spiste.Vi havde 10-12 køer + kvier og kalve. Mælken blev leveret til Andelsmejeriet Toft.

Hjem fra mejeriet fik vi skummet mælk og vi kunne købe kærnemælk, ost og smør. Så skulle vi blot lægge en bestillingsseddel i en kurv og sende den med mælkemanden.

Da jeg var barn spiste vi morgenmad kl. 6 lige efter morgenmalkningen, frokost kl. 8.30 med havregrød, kaffe og brød. Kl. 12 middag fik vi altid 2 retter, der bestod af retter fra vores slagtede gris, som blev suppleret med fisk en gang om ugen. Fiskemanden kom på cykel fra Sletten, og der kom også en slagter, så vi kunne få fersk kød. Vi fik næsten altid grød, vælling, sødsuppe, øllebrød og lignende til formad. Det drøjede på kødet. Om sommeren fik vi frugtgrød og koldskål til dessert. Om lørdagen fik vi tit mælkegrød og pandekager. Eftermiddagskaffen drak vi kl. 15, og der var altid hjemmebag til. Efter aftenmalkningen fik vi rester fra middagsmaden og rugbrød med pålæg bl.a. spegesild, som vi lagde i saltlage om efteråret. Vi fik også leverpostej, spegepølse, rullepølse, æg og om

Aage Andersen med Rubin Raagaard. O. 1943. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

sommeren tomater og radiser. Rødbeder havde vi altid som tilbehør. Franskbrød fik vi aldrig, men bageren på Karlebo Mølle bagte nogle velsmagende runde sigtebrød.

Julen i 30erne begyndte med rengøring. Der blev bagt småkager, brune kager, vaniljekranse, jødekager og pebernødder. Julekage blev bagt lillejuleaften. Julegrisen blev slagtet få dage før jul, vi havde jo ikke køleskab eller fryser, men en god kælder. Der stod sulekarret, hvor det meste af grisen var saltet ned. Men i julen spiste vi fersk kød. Af grisen blev der lavet blodpølse, medisterpølse, finker, leverpostej, rullepølse, frikadeller, sylte og fedt blev smeltet af. Ribbenssteg og flæskesteg fik vi alle juledagene. Skinkerne og spækket blev i første omgang saltet og efter 6 uger sendt til rygning. En rigtig god spegeskinke, grisen har jo været større end i dag. Skank, rygben og flæsk blev kogt til gule ærter, grønkålssuppe. Sulet skulle vandes godt ud ellers var det for salt.

Storvasken skulle også til side inden jul. Petroleumslamper og staldlygter blev pudset, og alt hvad vi havde af kobber og messing fik også en omgang.

Og så kom juleaften, som begyndte med kirkegang og mens far og Aage malkede og fodrede dyrene, lavede mor mad, - ri-

sengrød med mandel i og flæskesteg med tilbehør. Mandelgaven var en lille marcipangris. Hvor var tiden lang, mens der blev vasket op, men endelig blev træet tændt og strålede mens vi gik omkring det og sang julesalmerne. Så kom endelig julegaverne. Mest nyttige ting, men et par købte fingervanter var alligevel andet end hjemmestrikkede luffer og et par kameluldssko bedre end sutsko på en sål af cykeldæk. Mine første gummistøvler var julegave, da jeg var 12 år. En stor dukke af porcelæn med ægte hår var lykken, en gave fra moster og onkel. Jeg havde den indtil min datter Lis slog den itu. Bøger var også under træet dengang. Senere på aftenen fik vi kaffe med julekager til og lidt konfekt og en enkelt appelsin. Det var ikke så materielt, men hyggeligt. Vi hyggede resten af julen, dyrene skulle passes, men ellers var det rolige dage.

Nytårsaften var vi til aftenkaffe hos en nabo. Der var ikke meget skyderi, men der blev flyttet rundt på mange ting.

Helligtrekonger aften blev juletræet tændt sidste gang og så var den jul forbi.

Jeg blev konfirmeret i Karlebo Kirke April 1938. Der var forårskonfirmation i Karlebo og om efteråret i Nivå Kirke. Alle gik til præst i præstegården i Karlebo 2 gange om ugen. Fra Nivå kom de på cykel, det kunne være drøjt, når det

Avlholmgård. 1985. Fotograf: Mogens Wellendorf. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

var snevinter. På mit hold var vi kun 12. Jeg havde lange fletninger, men blev klippet 2 mdr. efter.

Den 1. november 1938 kom jeg ud at tjene som ung pige til en månedsløn på 35 kr. Jeg brugte 3 måneders løn til at købe en cykel. Jeg var der i 6 måneder. Jeg kom ikke så langt væk. Det var hos Johan Andersen på Avlholmgård. Det var en mand der var med i adskillige foreninger som bestyrelsesmedlem eller som formand, så han var meget ude. Der var 2 karle på gården. De havde værelser i én af udlængerne.

Johan Andersens søster var husmoder, da hans kone var død 30 år forinden fra 5 små børn. Jeg var glad for at være der, kun et par ting var jeg ked af. Den ene ting var, at lige før jul skulle vi plukke ænder. Det havde jeg aldrig prøvet før, men det var hårdt ved hænderne og meget trættende at sidde og plukke fra kl. 8 morgen til 8-9 om aftenen. Den anden ting var selve juleaften og juledag, hvor jeg ikke havde fri på grund af gæster. Det er den eneste gang jeg ikke har holdt jul her på gården.

Da vi byggede, fik vi ikke lagt el. ind, men fik det i foråret 1939, et godt tidspunkt inden krigen og besættelsen, for i den tid var det næsten umuligt at få noget brændstof til lamperne.

Der var megen frost og sne i de år. Vi havde heste og kaner, som blev brugt flittigt. Hvis folk ikke kunne komme frem på andre måder, kørte Aage dem i kane, men han måtte også somme tider give op overfor snedriverne.

Vi havde heste nok at skifte med for Aage handlede med heste under krigen. Kommunen havde en træsneplov, som blev trukket af 3 heste, men den måtte også give op. Hver gård og hver husmand var pålagt at kaste sne. De store gårde skulle stille med 2-3 mand hver dag i en omgang, men en husmand nøjedes med en halv dag. Den ordning holdt til først i 50erne.

Da anden verdenskrig begyndte fik vi næsten med det samme rationering, så vidt jeg husker, var det først kaffe; men efter 9. april gik det stærkt med nedskæringer, der var næsten mærker til alt selv kaffeerstatning kunne vi få på mærker. Da vi selv kunne dyrke havesager og korn og kunne slagte høns og grise, var vi ikke så pressede som byboere, vi led aldrig nød. Tøj var også på mærker, men blev først mærkbart for os sidst i besættelsen.

I 1942 var jeg nogle måneder i huset hos præsten. Det var et stort hus med mange kakkelovne at fyre i og store gulve at bone.

Året efter var jeg hos købmanden, jeg ekspederede ikke, men gjorde rent og hentede varer ned fra loftet og op fra kælderen.

Den vinter var mild og sommeren lang og god. Jeg kom på højskole i Haslev i 3 måneder. Det er nok den bedste sommer jeg har haft. Jeg har stadig kontakt med én jeg boede på værelse med.

I årenes løb var Aage og jeg blevet enige om, at det skulle være os to. På pinseferie fra Haslev fik vi ring på og den 7. september 1943 blev vi viet i Karlebo Kirke.

Det var en fin varm solskinsdag. Vi blev kørt til kirke og hjem af en ung mand, der lånte charabanc og heste på sin ar-

På bukken Aage og Marie Andersen, bagi Maries forældre og bror. Forspændt er Rex Værebro. O. 1951. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

bejdsplads. Vi var kun seks. Aage og jeg, far og mor, min bror og Aages kammerat, der var forlover. Dagen efter kørte vi i gig til fotograf i Hillerød. En brudekjole kunne jeg ikke skaffe, men fik en konfirmationskjole.

Da vi skulle blive boende hjemme, havde vi næsten alt, hvad vi skulle bruge, men vi var i København og købe soveværelse og spisestue.

Vores første barn, Børge, blev født 17. juni 1944 og året efter, kort efter befrielsen fik jeg Knud den 30. maj. Det var meget svært at få tøj, især bleer dengang. Hæklede og vaffelvævede bord- og sengetæpper måtte holde for. Til hvert barn fik man tildelt 12 bleer af celluld, som ikke holdt længe. Vi måtte hen mod 1950, før man igen kunne købe alt.

Da jeg igen var gravid i vinteren 1946, blev mor gal. Hun kunne ikke holde alle de børn ud. Hun led af dårlige nerver og migræne. Aage sagde, at vi kunne finde andet arbejde og rejse, men det ville far ikke gå med til, så han overlod gården til os den 1. marts 1946. Det var på det tidspunkt, vi gav gården navnet Vejgaard, da den ligger mellem Avderødvej og Karlebovej. Mor og far kom så på aftægt. I skødet står bl.a. at de skulle

Karlebo Idrætsforening. Drengehold 1952.
I forreste række nr. 3 og 4 fra venstre er Maries sønner Knud og Børge. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

have en stue midt i huset og god og sund mad ved købers bord. Den 4. juli 1946 blev Lis så født. En måned gammel fik hun eksem overalt, blev indlagt på Centralsygehuset i Hillerød og blev behandlet med godt resultat. Det kedelige var, at jeg også blev indlagt, fordi jeg skulle amme hende, men det fik da en ende efter 4 uger. Imens passede mor det herhjemme. I august 1948 fik mor hjerneblødning, - den første – og der kom flere. Hun var på intet tidspunkt lammet, men det sidste halve år hun levede, havde hun mistet sin forstand, så det var en lettelse, da hun døde i maj 1952, 76 år gammel.

I 1949 fik vi vores første traktor, det var en stor hjælp, selv om det var mig der skulle køre den for selvbinderen. Det gjorde jeg ikke til Aages tilfredshed, så han råbte højt og jeg rystede som et espeløv. Jeg kom da over det og fik efterhånden den rutine. Traktoren var skyld i, at

Børge mistede et par tæer. Han sad på traktoren mellem vogn og traktor, da Aage drejede, kom hans fod i klemme, så han fik knust tæerne. Det var en grim oplevelse.

Kaj blev født den 16. oktober 1950. Han var glad for traktorer og maskiner. Lige fra han kunne gå, var han pilfingret, og det gik ud over hans fingre, så vi var tit på skadestuen. Han kunne ikke lide at gå i skole, han kunne ikke læse før han gik i 5. klasse. På det tidspunkt fik vi mejetærsker og da stavede han sig gennem instruktionsbogen. Da han gik i Nivå Centralskole tog han tit hjem med en bus før. Så ringede inspektøren: "Nu er knægten stukket af igen".

Vi fik Marshall-lån omkring 1950, hvor vi byggede til svinehuset og byggede roehus. Så blev vi fri for at lægge roerne i kule og dække med halm og jord.

Ruth blev som den sidste født 20. januar 1955. Alle fødslerne foregik hjemme og jeg lå hver gang 8-10 dage. Det nød jeg, for der var ellers altid fuld fart på. Fra jeg var 14 år, malkede jeg morgen og aften, jeg deltog i markarbejdet, jeg har harvet og tromlet, hakket roer, stakket hø, lagt læs, når det skulle køres hjem og lagt det ind på høloftet.

Når der skulle høstes, blev der brugt le, førend selvbinderen kunne komme til, og så bandt jeg op. Jeg satte negene i hobe, lagde læs, når det var tørt nok til at køre det hjem og var med til at tærske. Jeg pillede kartofler op og tog roer op. Jeg trak roen op med den ene hånd og huggede toppen af med den anden. Der blev brugt en skarp kniv, så det var ikke altid ublodigt.

Ind imellem var der så havearbejde, såning af urtefrø, plukning af bær og frugt, og ikke mindst renholdelse af både urte-, frugt- og blomsterhave. En dag, da jeg var færdig med urte- og frugthaven, og det var blomsterhavens tur, spurgte Aage, om jeg ikke havde andet nyttigt at tage mig til.

Det var travle år, men af og til tog vi til Jylland på ferie – mest om vinteren. De første år sejlede vi København-Århus. Senere tog vi med lyntoget.

Så længe mor kunne, passede hun hus og lavede mad, og far hjalp også gerne, men han var meget gigtplaget. Han var god til at slå med le, så han slog vejgrøfterne, og græsplænen kunne han også slå fint.

Så fik han grøn stær og var til sidst blind. Han var også så stiv af gigt, så fra han var i 60'erne, måtte jeg vaske og barbere ham, skifte tøj på ham og læse for ham, men han var en rolig og taknemmelig natur, så det gik godt alt sammen.

Da vi havde fået traktor, var der ikke brug for trækheste mere, så gik vi for en stor del over til fuldblodsopdræt. Vi begyndte med 1 hingst og 3 hopper i 1952. Vi fik føl året efter, og de blev solgt i 1954. Den ene fik vi 7.000 kr. for.

Det var lige nok til at købe en Buick årgang 36 for. Med den var vi godt kørende i mange år. Hestebestanden blev udvidet, og vi har haft over 30 hopper og føl på en gang. Hvis de ungheste vi solgte vandt i de "klassiske" løb på Galopbanen, var der ærespræmier til opdrætteren + 10% af præmiesummen. Det har været indbringende for os gennem årene. Det bedste var en 2 års hoppe, som vandt

Fuldblodsheste græsser neden for Karlebo Mølle. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

3 ærespræmieløb + 2 almindelige og 532.800 kr. Den dag hun vandt sit femte løb var Dronning Margrethe på galopbanen. Vi hilste på hende og Aage sagde til hende: "Vi er jo næsten naboer", hvortil Dronningen omgående svarede: "Ja, vi bor jo også i Vrinskerød Herred". Jeg hilste også på Kong Frederik i 1965. Den dag Aage hilste på Dronningen, - det var den 1. september 1991, blev nok den største dag i hans liv. Senere på sæsonen blev vi kåret som årets opdrætter. Vi har haft mange glæder med heste, men også sorger + en masse arbejde. Nu er der kun 3 hopper, et par ungheste, 3 føl og en hingst tilbage. Der er ingen penge i galop mere.

Børnene begyndte at gå i skole i 50'erne, det var Karlebo Centralskole.

Børge kom senere på Statsskolen i Hillerød, hvorfra han tog realeksamen i 1962, og kom på kontor i København, fik EDB uddannelse, var soldat i Sjælsmark, på Cypern et halvt år og fortsatte derefter i sin plads.

Knud fik sine 7 års skolegang her, blev udlært mekaniker, var soldat i Fredericia og Jægerspris. Lis kom på Byskolen i Hillerød, men gik ud af 3. mellem og kom i huset. Senere fik hun en butiksuddannelse.

I 1957 blev her oprettet en kreds af F.D.F. og F.P.F., hvor alle vores børn har været med. De har været på lejr hver

sommer rundt i landet og har mange gode minder. Jeg har været med som "tante", og det syntes jeg også var sjovt, selv om der var meget at lave.

Først i 60'erne fik vi mejetærsker. Det var en stor udvikling og en stor lettelse. Når kornet var høstet, blev det kørt hjem med det samme. Så var det kun halmen, der skulle samles. Det kunne godt være vanskeligt, hvis det blev regn. Men vi har altid fået det hjem, vi skulle bruge.

Flere landmænd solgte deres gårde. De nye ejere "Københavnerne" forpagtede jorden ud, og vi var blandt dem, der forpagtede og havde på et tidspunkt 300 td. land, hvilket viste sig at være mere end vi kunne klare i et vådt år. Vi havde byttet mejetærsker flere gange til en større og på et tidspunkt havde vi 2, så både Aage og Kaj kunne køre. Det var værst for mig, fordi jeg skulle køre alt kornet hjem og helst blæse det op i tørreriet samtidig.

Meget senere i 80'erne solgte vi den ene mejetærsker. Den anden kørte Kaj så, og Aage kørte kornet hjem. Da kunne han endelig se, at jeg havde haft travlt.

Fra 1949 fik jeg forskellige tekniske hjælpemidler i køkkenet. Det første var andelsfryseri i Avderød, hvor hver andelshaver havde en boks. Så var det slut med saltmad. Omtrent samtidig fik vi kosangas. Midt i 50'erne fik jeg elektrisk komfur og fra 1961 havde jeg næsten alle elektriske hjælpemidler. Tresserne var festernes årti. Lis og Kaj blev konfirmeret. Lis blev gift i 1966 og samme år fik vi vores første barnebarn Lone.

Far døde dagen før Lis' bryllup. Han var mæt af dage og blev 86 år. Det var ikke nogen stor sorg, men derimod en lettelse for både ham og mig.

I 1968 blev både Knud og Børge gift og fik hver en søn, og Lis fik en datter mere, så der var 3 dåb. Aage og jeg holdt sølvbryllup.

Kaj fik ingen uddannelse, han ville ikke på skole igen under nogen form. Ruth blev konfirmeret i 1969 og blev senere uddannet til børnehavepædagog.

I 1967 solgte vi alle vore køer. Mejeriet var blevet nedlagt. Vi leverede til forsøgsmejeriet i Hillerød i en periode, men stoppede så. Det var en lettelse ikke at skulle stå til rådighed på klokkeslæt 2 gange om dagen. Grise kan bedre klare sig, bare der ikke kommer nogen i stalden, tier de stille.

Lige siden jeg var barn, har jeg gået til gymnastik næsten hver vinter. I 1966 begyndte jeg også at dyrke gymnastik på amtsplan om sommeren. Vi trænede i 3 måneder og afsluttede med landsstævne eller øststævne. Jeg har været til landsstævne 8 gange og til øststævne 20 gange. Det er en stor oplevelse hver gang, om vi så er ved at drukne i regn eller smelte i solen.

Op gennem 70'erne fik vi flere børnebørn. Den sidste i 1983. I alt 6 piger og 6 drenge, men den ene dreng omkom ved en trafikulykke i 1982.

Vi byggede en lukket udestue, som vi er meget glade for.

Kaj blev gift i Herning i 1975 og i 1977 fik vi efter mange genvordigheder og ansøgninger bygget et godt hus til dem lige ved gården. De har en datter og en søn. Han vil gerne være landmand, så foreløbig ser det ud til, at generations-

Karlebo Idrætsforenings motionsdamer. 1969
Marie Andersten står i bageste række nr. 1 fra højre. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

skiftet er sikret. Foreløbig er han i lære som landbrugsmekaniker.

Ruth blev gift i 1979 med en landmand, men da der ikke var penge til at købe gård for, nøjedes han med at købe en lastbil. Han kører alt muligt, bl.a. mark- og roeaffald til andre landmænd, der har køer.

I 1984 fik Aage en blodprop i hjertet. Han kom hurtigt på benene igen, men efter den tid gik det hurtigt ned ad bakke men arbejdsevnen. Dog alderen taget i betragtning gik det da godt. Siden 1970 havde både Aage og Kaj fejet sne for kommunen, men efter blodproppen sagde Aage stop. I 1990 overtog Kaj halvdelen af gården.

1993 var igen et festår. Jeg fyldte 70 år. Vi havde guldbryllup. Vores 2 sønner havde sølvbryllup. 2 børnebørn blev gift.

En ting jeg har været glad for er mit lille job inden for kirken. For over 20 år siden blev jeg spurgt, om jeg kunne tænke mig at afløse kirkesangeren i ferier og på fridage. Jeg sagde ja. Jeg har altid gået meget i kirke og kunne de fleste salmemelodier, hvilket også var nødvendigt, da jeg ikke kan noder. Det er blevet til megen sang i alle 3 kirker ved alle kirke-

lige handlinger og ved plejehjemsgudstjenester. Jeg vikarierer også kordegn og graver.

Jeg har siddet i menighedsrådet i 2 perioder. Jeg var i bestyrelsen for husholdningsforeningen fra 1962 – 1989, deraf som formand en halv snes år. Jeg har været med til at stifte Karlebo Lokalhistoriske Forening i 1976. Jeg har været kasserer i 18 år, men lod en anden komme til i år. Så nu er jeg suppleant.

Juleaften i 30'erne adskiller sig ikke meget fra nu. Det hele er bare blevet større. Vi får and eller gås i stedet for flæskesteg. Nogen kommer juleaften – andre juledag.

Jeg er ved at indføre en tradition. Nu hvor børnebørnene er store og stifter familie, kniber det med at komme her til jul, så jeg er begyndt at holde fætter-kusine komsammen i begyndelsen af Januar.

Alle vil gerne komme og de har det virkeligt rart sammen. Til januar er det 3. gang.

Så er jeg ved at være ved afslutningen af mine erindringer.

Den 12. maj i år døde min søn Knud af en svulst på hjernen, som der ikke kunne gøres noget ved.

Den 15. juni sov Aage stille ind efter halvanden måned med smerter på grund af en kredsløbssygdom. I de sidst 2 må-

Bent Ole Abildstrøm og Mariann Nysander overrækker nøglerne til Rytterskolen til formanden for lokalhistorisk forening Bente Gundestrup. Til venstre Marie Andersen. Fotograf: Steen Wrem. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

neder var det med fast sengeleje og med megen hjælp fra hjemmesygeplejen.

Det var ikke den store sorg, men savnet er der. For at gøre en ende på det, køber Kaj den sidste halvdel af gården den 1.1.1997.

Foreløbig bliver jeg boende, jeg er jo rask og kan passe hus og have og give Kaj en hjælpende hånd med dyrene, hvis det er nødvendigt.

Jeg er en tilfreds pensionist. Kun en ting bekymrer mig, - jeg har grøn stær på begge øjne og forkalkning på det ene. Jeg håber det udvikler sig langsomt.

Vejgaard, Karlebo den 3.12.1996
Marie Andersen

Luftfoto af Vejgaard - 1995. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

Min far Aage Husted

Af Evelyn Jensen

Jeg har længe haft lyst til at fortælle om mine forældres liv. De har boet i Nivå siden oktober 1929. Min mor døde i 1969 og far i 1989.

Far, Aage Husted, er født i Helsingør 23 september 1897 af Anders Husted og Elisabeth Gabrielle Husted, senere stationsforstander på Nivå Station. Mama, Marie Sofie Husted, født Christiansen, er født 14 marts 1902 i Tranekær på Langeland af Hans Peter Christiansen og Hanne Christiansen, murermester i Tranekær.

Mine forældre traf hinanden på Langeland, hvor far var landvæsenselev. I 1922 rejste far til Amerika, Boston, og Mama fulgte efter i 1925. Far ville prøve lykken. Det var der mange danskere der ville, men ikke alle var så heldige at kunne tjene penge til en rejse hjem igen. Far prøvede lidt af hvert – mælkemand, maler, vinduespudser, vognmand og andet.

Mine forældre giftede sig med det samme og 5 juni 1926 blev min bror Edward (Eddie) født, og 17 mdr. senere, 15 januar 1928 blev min søster, Elizabeth (Betty) og jeg Evelyn (Eve), født. Vi er enæggede tvillinger.

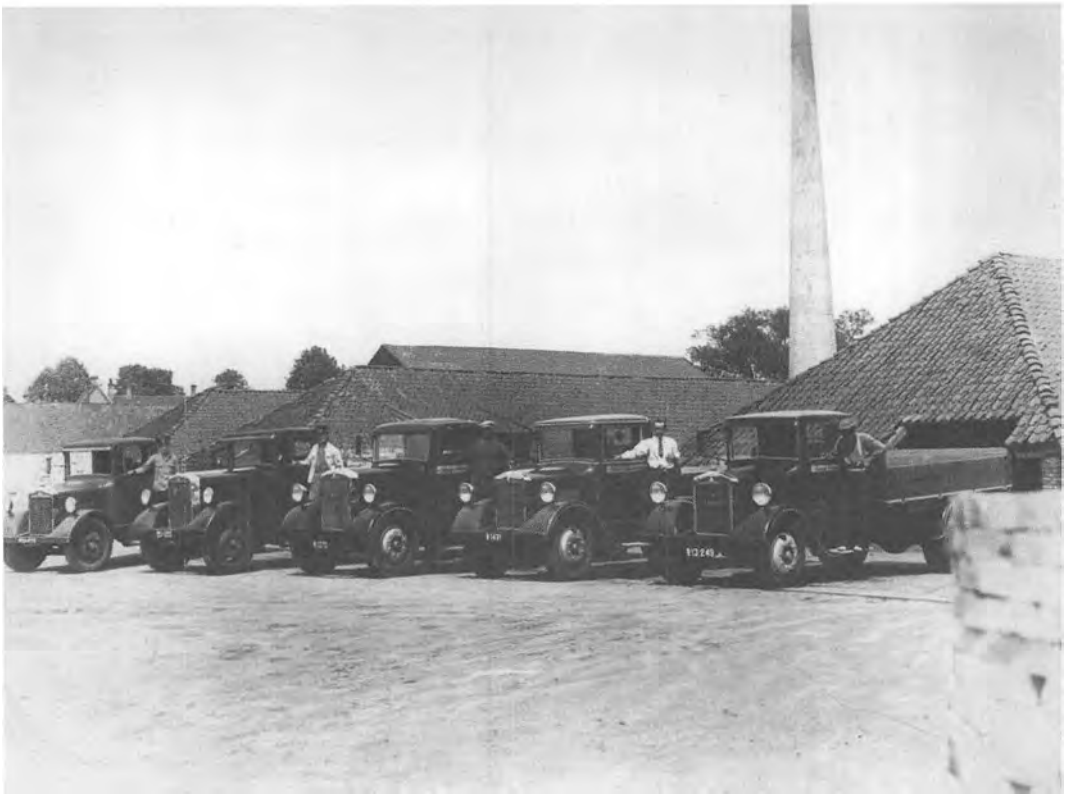
I oktober 1929 sejlede vi hjem med skibet " Frederik den 8".

Vi boede kort tid hos mine bedsteforældre på Nivå Station og flyttede så ind i huset, der nu ligger på Smedebakken 20. Der boede vi til huset ved viadukten, Niverødvej 18, var færdigt. Huset som nu er Nivå VVS, havde garager til 5 biler. Far begyndte som vognmand, så snart de kom hjem fra Amerika. Det var opgangstider for byggeriet, så det gik godt for far. Han havde midt i 30'erne 8 lastbiler, en turistbil og en privatbil.

Da krigen begyndte, begyndte det også at blive trange kår for byggeriet og dermed ikke meget at køre med. En del ekstraarbejde fulgte også med, da bilerne skulle køre med gasgeneratorer. Brændet, der skulle bruges, skulle hugges i passende stykker. Stammerne var skåret i ca. 10 cm. skiver, som vi tre børn tit har været med til at hugge i stykker.

Efterhånden blev far nødt til at sælge lastbilerne, og efter krigen havde han kun to tilbage. Der var desværre mange chauffører, der ikke rettede sig efter reglerne med hensyn til gasgeneratorerne. Mange døde nogle år efter krigen.

Da far var omkring 50 år, ville han finde et knapt så slidsomt arbejde. Han solgte de sidste to lastbiler til een af chauffø-

Aage Husted i skjorte og slips med sine vogne på Sølyst Teglværk. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

rerne. I begyndelsen af 5o'erne købte far en Mercedes til taxakørsel. Efter et par år købte han et VW-rugbrød.

Jeg havde i 1956 fået kørekort og et par år senere tog jeg erhvervskørekort. Begge biler kunne så køre i travle perioder. Hjemme sad Mama og passede radioen, så vi kunne dirigeres rundt uden for meget spildtid.

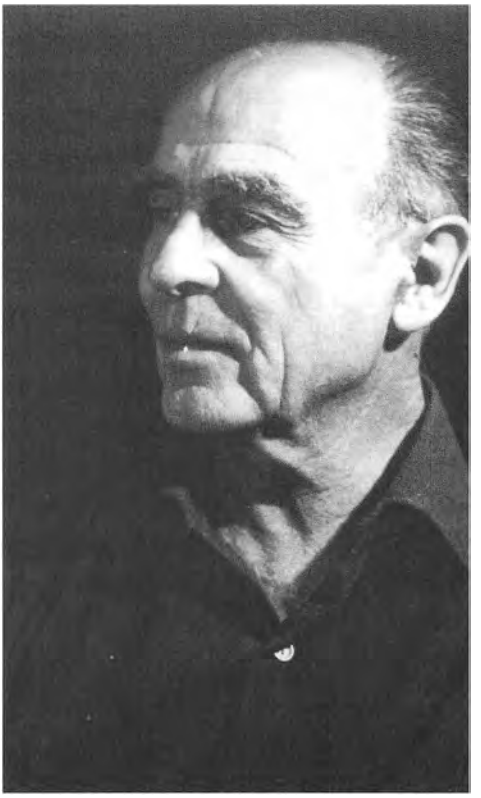
I 1969 døde Mama og far solgte bilerne og købte en knallert. Han var nu 71 år.

Lige efter krigen var der mange, der prøvede at finde en ekstra indtægtskilde. Far gravede og støbte et bassin i baghaven, hvor han havde nogle bævere. På det tidspunkt ville " damerne " have pels. Men det spandt han heller ikke guld på, så de røg også ud.

I 1943 begyndte man transporten af jøder og sabotører fra molen ud for Nivågård. Far har hentet mange flygtninge i Søborg i Nordsjælland. De blev kørt til Ringovnen, hvor de ventede til der var fri bane og båden kunne gå ind til molen. Tyske soldater gik vagt langs stranden. Nogle af dem fandt ud af, hvornår der skulle transporteres og opholdt sig " uheldigvis " på yderste punkt af deres rute, når det skete.

Illegalt materiale blev til tider gemt hjemme og en dag, da far heldigvis ikke var hjemme, fik vi besøg af gestapo. Mama vidste, der lå en maskinpistol imellem far's tøj, så hun førte dem ind i stuen. De ønskede at tale med far, og vi to piger blev sendt over til stationskiosken, hvor han skulle hjælpe en ven med status. Bilen med en gestapomand fulgte efter os, og vi smuttede hurtigt ind i kiosken, hvor vi advarede far. Han forsvandt ud af bagdøren. De fik ham ikke. Bagefter fik vi at vide, at mens Mama og gestapo var på 1 sal derhjemme, havde kioskmanden fjernet maskinpistolen. Vi sov ikke hjemme i 8 dage.

Det blev sagt til os tre børn, at vi aldrig måtte lukke nogen fremmede ind, når vi var alene hjemme. Det var vi tit. En aften ringede det på døren, og vi gik alle tre ud for at høre, hvem det var. De

Aage Husted. Privateje

Fødselsdagsselskab på Lyngebæksgaard. Nr. 8 fra venstre er Evelyn og nr. 3 fra højre er hendes tvillingsøster Elisabeth. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

sagde, at det var to politifolk. Vi vidste godt, der ikke var noget politi, så vi måtte sige, at vi ikke måtte lukke nogen ind. De fik efterhånden overbevist os om, at det var politifolk ved bl.a. at nævne navne, vi kendte, som havde henvist dem til vores hus. De skulle med båd fra Nivågård til Sverige. Vi lukkede dem ind, fandt nogle tæpper og viste dem op på loftet. Vi turde ikke gå i seng, da vi skulle fortælle vores forældre om dem. Næste dag blev politifolkene sejlet til Sverige.

3. oktober 1943 skulle min søster og jeg konfirmeres. Der var udgangsforbud om natten og mørklægning, så gæsterne der blev inviteret, måtte også overnatte. Det blev afholdt i den store garage. På det tidspunkt holdt politi med " føl " vagt på jernbaneskinnerne, som ligger lige op ad garagen. (Føl: enten en CFer eller ikke færdiguddannet politimand). Pludselig stod 2 politifolk og et " føl " i døråbningen.

De ville orientere om, at man ikke måtte gå hjem før mørklægningens ophør. De blev selvfølgelig inviteret ind til mad og andet godt.

Efter krigen kom unge mennesker fra Norge på rekreation. En ung mand boede hos os i en sommerferie. Også hollændere kom på rekreation. Et ægtepar, lidt yngre end mine forældre, boede nogle måneder hos os. Det ægtepar har mine forældre og senere jeg holdt forbindelse med lige siden.

Far var meget glad for at fiske og gik tit ned og fiskede i lergravene. Senere tog han ud med de både, der sejlede på sundet.

Han var god til at fiske, så det blev til mange sild og torsk. Da han var 77 år, tog han med fiskeforeningen til Narssarsuaq på Grønland, hvor de boede i telt.

Far har rejst meget. Han rejste en del med Gerda og Poul Reimers. De tog til Istrien i nord Italien, Tenerife og Gran Canaria. Han havde engang brækket benet. Da han havde fået gipsen af, skulle han til Istrien til Reimers, som havde været der i nogle uger. Far skulle køre i bus. Det var en tur på 30 timer, så benet var meget hævet. Han ville selvfølgelig ikke tage sovepladsen fra børn og gamle. Han var over 80 år. Da han kom derned, skulle han finde familien Reimers. Han fik udpeget stedet og begyndte sin vandring gennem campingpladsen. Bagefter fortalte Gerda Reimers, at hun havde sagt til sin mand: " Det ligner Aage, der kommer der ". Det var det. Han har også i en høj alder været på Safari i Kenya.

Da far blev alene, købte han som sagt en knallert. Han kørte bl. a. herop til os hver dag og spiste sin middagsmad. Bagefter hjalp han med opvasken.

Far kom også meget på Lyngebæk og tog på ture med FUP (fællesklubben for unge og pensionister). Han har været i Norge og Polen, hvor han bl. a. skulle lære de unge at fiske. Desuden har han været med i Holland og Harzen. Da han efterhånden ikke var så sikker på knallerten, bad vi ham om at droppe den. Men det hjalp ikke, før Willy Larsen, ungdomsskoleinspektøren, sagde, at han synes, at det skulle være slut. Det hjalp.

I oktober 1986 solgte far sit hus på Niverødvej 18. Han kunne ikke passe ha-

Nivå Ungdomsskole på Lyngebæksgaard. Fotograf Claus Richard Jensen. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

ven tilfredsstillende for sig selv. Den var uoverkommelig som 90 årig. Han solgte huset til Poul Jørgensen VVS og fik lejlighed i Mariehøj 51, som han var meget glad for.

Samtidig stod Nivå Ungdomsskole overfor at skulle skaffe midler til køb af Pillemark gl. Skole på Samsø. Karlebo Kommune havde lejet den fra 1982, hvor den var blevet brugt som lejr og feriested for Karlebo Kommunes pensionister og unge. Men 1 maj 1987 ville Samsø Kommune have skolen solgt. Karlebo Kommune mente ikke at kunne skaffe de 207.000 kr., der skulle til.

Netop 1 maj var vi på Lyngebæksgård, hvor Willy Larsen kaldte Erik og mig ind på kontoret, for at fortælle os, at nu var det slut med Samsø. Jeg tog hjem, for at tale med far om det, da jeg tænkte, at der måske var en mulighed, hvis mine søskende gav deres samtykke. Det var o.k., og efter en hurtig gennemgang af fars regnskab, kunne vi allerede 1 maj om eftermiddagen mødes med Inge og Willy og fortælle dem, at far ville donere

180.000 kr. til køb af skolen. De resterende plus 10.000 kr. gav Erik og jeg. Som far sagde, han ville aldrig komme til udlandet mere, så han ville gerne have mulighed for at komme til Samsø. 1 maj 1988 samlede han hele familien, børn, svigerbørn, børnebørn og oldebørn på Pillemark gl. Skole i en udvidet weekend.

Fars vognmandsforretning, hans rejser, hans fiskeri ville aldrig kunne gennemføres uden Mama. Hun lavede god mad, syede min søsters og mit tøj, strikkede sweaters til hele familien, broderede og var altid hjælpsom, hvis bekendte havde behov derfor. Hun var fantastisk. Hun passede også Nikolaj, vores søn, da jeg måtte gå på arbejde. Dengang fandtes ikke vuggestue og børnehave på landet.

I 1955, da vi byggede hus (selvgjort), var far også med til det, og i 1980 hjalp han også med til Nikolajs hus. Far har altid haft meget energi, sommetider for meget. Men det er måske hans altid aktive liv, der har gjort, at han var frisk til det sidste.

En del af Aage Husteds liv og oplevelser skrevet af hans datter i 1996.

Evelyn Jensen

Pillemark gamle Skole, som Aage Husted og hans datter og svigersøn købte til Nivå Ungdomsskole.
Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

12 dejlige år i Karlebo Kommune

Af Svend Otto Schive

Svend Otto Schives erindringer fra Karlebo Kommune, påbegyndt den 22/9-1996.

Netop hjemkommet fra Fritidsmarkedet på Holmegaardsskolen på ovennævnte dato begynder jeg på mine erindringer fra Karlebo Kommune.

Det er ikke undgået min opmærksomhed, at der tidligere har været opfordringer i de lokale ugeblade til at skrive erindringer, men jeg har ikke skønnet, at mine kunne have interesse, da jeg kun har opholdt mig relativ kort i kommunen, nærmere betegnet fra 1984 og til dato.

Den direkte kontakt med Karlebo Lokalhistoriske Arkivs elskværdige personale gjorde imidlertid udslaget. Jeg har tidligere fået hjælp af en arkivmedarbejder med at tyde gotisk skrift og bidt af en gal historiker er jeg, så hvorfor ikke.

Relativ kort tid, hvad er det så? Ja når man er født i 1915, den 20. september, er det jo let at regne ud, at mine første 69 år blev tilbragt andre steder end i Karlebo Kommune.

Jeg vil derfor begynde med at fortælle kort om de 69 år, hvor jeg ikke nød godt af de skønne omgivelser her i kommunen og i det øvrige skønne Nordsjælland, Kongernes Nordsjælland som det kalder sig i turistbrochurerne.

Mit fødested ligger langt herfra, nærmere betegnet Kristrup Kommune lige syd for Randers. Jeg er altså kronjyde af fødsel, en betegnelse som kommer af at området oprindelig tilhørte kronen, vi er altså ikke finere end kvabjyder og uldjyder og hvad man nu ellers har betegnet jyder som gennem tiderne.

Far var købmand i Strømmen, den bygade som forbinder Randers med sit sydlige opland via broen over Gudenåen, den å, som Niels Ebbesen gjorde kendt, da han efter drabet på Grev Gert flygtede sydpå og kastede de løsgjorte planker i vandet.

I Gudenåens grumsede vande lærte jeg at svømme. Over den gik jeg hver morgen op til Randers Statsskole, den moderne udgave af Randers Latinskole, hvor Steen Steensen Blicher gjorde hvad han kunne for at højne disciplenes ånd i forrige århundrede. Selv blev jeg student derfra i 1936. To år før, gik en anden senere berømthed ud fra skolen, det var Jens Otto Krag, som jeg havde lidt forbindelse med i kraft af min tidligt vakte politiske interesse.

Svend Otto Schive som ung politibetjent
Privat eje

Skæbnen førte mig i løbet af nogle år efter veloverstået værnepligt på Flakfort og på Borgsted Batteri på Møen, til politiet i Århus. Tyskernes overfald på Danmark den 9. april oplevede jeg på Møen. Få dage senere var vi hjemsendt. Den 1. maj begyndte jeg som politibetjent på prøve i Århus. Den 14/7-42 blev jeg forfremmet til kriminalbetjent og ansat på den nyoprettede tekniske afdeling i Kolding og nu fulgte først 33 års tjeneste her, så 8 år som sikkerhedskonsulent i Topsikring.

Da havde jeg nået folkepensionsalderen, 67 år, havde det sidste år haft arbejde ved hovedkontoret i Ballerup med bopæl i min søns hus i Dragør. Vi skrev nu år 1982. Vores søn var flyttet til Frankrig. Vores datter og hendes mand boede i Kokkedal. Vores veninde Sonja Petersen anbefalede stærkt Blåbærhaven og derfor havnede vi her i september 1984.

Vi siger jeg, vi er altså 2, min kone og jeg.

Margit Aurelia Schive, født Andersen i november 1917, giftede sig med mig i december 1942, idet jeg skulle på politiskole i København et halvt år. Margit var kontoruddannet, men ville gerne have en uddannelse i husførelse, det fik unge piger dengang når de skulle giftes, så Margit gik på Den Suhrske Husmoderskole i foråret 1943.

Sidst på året fødtes vores datter Betty. Hun er læreruddannet og gift med civilingeniøren Christian. De har en søn på 28 som er assurandør.

Peter, vores søn, fødtes i 1946. Han er kaptajn i SAS efter en del år som jagerpilot. Hans familie er norsk. Nina, stewardesse i SAS og 3 børn. Tvillingerne Julie og Joakim på 14 og Nikolaj på 8.

Familien er ikke stor, men ses jævnligt. Betty bor kun godt 1 km herfra og Peter lander hyppigt i Kastrup og vi kører jævnligt de 600 km til Asker i Norge. Det er lidt sydvest for Oslo i nærheden af Fornebu Lufthavn.

Inden jeg nu går i gang med erindringerne fra Karlebo vil jeg gerne ha' lov at

fortælle lidt om Schive-navnet, som er ret usædvanligt i Danmark.

Længe vidste vi kun, min far og min farbror og jeg, at stamfaderen, det vil sige min farfars far, altså min oldefar, hed Peter Vilhelm Schive, var født i 1825 og død i 1852.

Min farfar hed Alfred Laurits Emil Schive, han var altså kun et år, da hans far døde, idet han altså var født 1851.

Nu kom jeg fra tid til anden herover fra Kolding på forskellige kurser, og jeg benyttede så lejligheden til at tage ud på Landsarkivet på Jagtvejen og låne kirkebøgerne. Det lykkedes ret hurtigt, takket være navnets sjældenhed, at finde ikke blot min tip-, men også min tiptip- og min tiptiptipoldefar.

Jeg har skrevet et større værk om dette slægtsforhold, omkring et par hundrede sider, hvor jeg bogstaveligt begynder med Chr. IV, for ham var det jo, som byggede Nyboder og ikke blot fandt jeg navnene på mine forfædre tilbage til Jens Schives fødsel i 1723, men også at familien i tre generationer fra midten af 1700-tallet til midten af 1800-tallet havde haft embedsbolig i Nyboder.

Nede i Nyboder ligger der i dag nogle mindestuer i det ældste Nyboder.

I dag hedder gaden Sct. Paulsgade efter kirken i nærheden, men denne gade hed i 1700-tallet Enhjørnegade og netop i Enhjørnegaden havde min tiptiptipoldefar Jens sin embedsbolig sammen med tiptiptipoldemor Anna Maria Pedersdatter.

Jeg er altså i den sjove situation, at jeg kan tage mine børn og svigerbørn og børnebørn med ned i mindestuerne og sige: "Sådan boede jeres tiptiptiptiptipoldeforældre for ca. 250 år siden."

De hørte altså til Holmens faste stok og navnlig den første af dem står lyslevende for mig. Han havde nemlig i dåbsprotokollerne nogle meget fine faddere og gudmødre. Det var landets fineste søofficerer, grever og admiraler, altså må Jens have haft en særlig stilling i marinen. Han var sergeant og det lyder ikke af så meget i dag, men dengang var han chefens højre hånd, som varetog forbindelsen mellem chef og de menige søfolk. Forhåbentlig har han fået nogle fine dåbsgaver til sine børn. De fleste døde men en førte altså slægten videre. Han hed Hans Jørgen, så kom Peter Jørgen og så kom Peter Vilhelm.

Jeg er af og til blevet spurgt, om jeg er i familie med den Schive familie, som har levet her i Karlebo.

Så vidt jeg har forstået, er der tale om en birkeskriver og kroejer.

I en slægtsbog for en meget kendt norsk familie Schive nævnes det, at navnet menes at være opstået ved at danske familier fra byen Skive i Jylland har taget bynavnet Skive, som på norsk udtales Sjive. Stavemåden rettes så senere til Schive.

Der er mange norske Schive familier i Norge. I Danmark er vi meget få.

Som nævnt er min tiptiptipoldefar Jens Schive født 1723 og havde kun én overlevende søn, nemlig Hans Jørgen.

Drenge født i Nyboder blev alle "Ruugdrenge" i 8-10 års alderen og gled

så ind i marinen som udlærte, så der har ikke været nogen birkeskrivere i familien og de senere generationer blev til en skomager, en manufakturhandler og senere bogholder (min farfar) og en købmand (min far), så det er hermed slået fast, at jeg ikke kan have nogen forbindelse med de ovennævnte Karlebo-borgere med samme efternavn som jeg.

I 1981 kom vi altså til Dragør. Vores søn Peter havde bygget et stort dejligt hus der. Han tilbød nu os at bo der og jeg tog med tak imod, da det altid havde været min drøm at bo i nærheden af København som pensionist.

Jeg kendte Nordsjælland godt fra drengeårene, idet jeg fra 1930 – 1940 tilbragte mine ferier på min morbrors fuldblodsstutteri "Krogenberg" i Kvistgaard. Det var pragtfulde ferier med dagligt badeliv på Espergærde badeanstalt og jævnlige ture til Hornbæk.

Efter i 3 år at have hjulpet med at bygge Dragørhuset færdigt, følte jeg dog at det ville blive for stort et arbejde i længden, idet både det 225 m^2 store hus og den 1100 m^2 store have krævede en masse vedligeholdelse. Peter solgte så huset og vi flyttede hertil.

Som allerede nævnt kom vi i september 1984 og igen lå der et stykke arbejde for os, lejligheden vi flyttede ind i var nemlig misligholdt i uhyggelig grad. Vi måtte ofre en masse penge og en masse arbejde for at gøre den beboelig, men efter 12 års arbejde med at restaurere et bondehus fra 1825 og 3 års arbejde med at færdiggøre huset i Dragør, var vi jo vant til at svinge kost og malerpensler.

Så gik vi ellers på opdagelse i Karlebo. Vi har bil og vi har cykler og vi har gåben og vi har fra første færd, da vi mødtes i Århus, været vant til apostlenes heste og cyklerne. Bilerne kom først fra 1954.

Nu ligger Blåbærhaven, hvor vi bor, jo så vidunderligt, som tænkes kan. Lige overfor os mod vest ligger det store villakvarter mellem Holmegaardsvej og Brønsholmgaardsvej. Kvarteret er ligesom Blåbærhaven bygget først i 70'erne og anlagt med blinde tilkørselsveje og masser af gangstier og cykelstier. Her er læ for alle vinde og vi går der meget. Mod øst har vi den smukke dal, som gennemstrømmes af Usserød Å. Også her er der smukke stier. Går vi lidt længere mod øst er vi hurtigt nede ved Strandvejen og Øresund, hvor Karlebo og Hørsholm Kommune har skabt Mikkelborg Strandpark. Her tilbringer vi de hede sommerdage under de store træers skygge og nyder brisen fra sundet og de mange skibe som passerer.

Allerede medens vi boede i Dragør havde vi kastet os ud i det københavnske forlystelsesliv, som vi jo havde savnet i de mange år i provinsen. Det Kongelige Teater, Radiohusets Koncertsal, Tivoli og dettes ditto. Hvis man gerne vil i teateret i provinsen, i dette tilfælde i Kolding, så kunne det da lade sig gøre, men det var jo ikke som at ha' hele hovedstadens kulturliv til disposition, så vi fortsatte altså vores forsøg med at indhente det forsømte med hensyn til opera, ballet og skuespil.

Det var i 1980 Peter købte lejligheden i Frankrig. Også der gjorde vi en indsats

med renovering af lejligheden, som trængte hårdt. Den ligger meget smukt ca. 300 trappetrin over Kasinoet i Monte Carlo. Det blev til mindst to årlige ture derned foruden turene til Norge og rejserne fortsatte også i årene efter at vi var kommet til Kokkedal.

Selv om jeg holdt op at arbejde fuldtids, da jeg blev 67 tog jeg mig alligevel et mindre krævende job efter at være kommet til Kokkedal. Firmaet Dansikring ønskede mig som lokal repræsentant for salg af deres alarmsystemer, så indtil jeg fyldte 75 i 1990 solgte jeg en del til villaerne i de hårdt ramte villakvarterer herude.

Der var altså nok at se til efter at vi var kommet i orden i lejligheden og begyndte at kunne finde rundt i Karlebo Kommunes topografi.

Der hvor vi hidtil havde boet, i Randers, i Kolding, i Dragør, havde der været en by og et opland, forstæder, men her var det unægtelig helt anderledes. Kvarteret vi slog os ned i havde været gårde og marker indtil en halv snes år før vi kom.

Karlebo var en gammel landsby med en dejlig gammel landsbykirke. Rådhuset i Karlebo lå i Kokkedal. Det var en forhenværende fabriksbygning, hvor man havde fabrikeret klæde. Den havde også været fattiggård.

Nivå var en by for sig. Mellem de to stationsbyer Nivå og Kokkedal, stationer på den kystbane som havde skabt dem, lå den fredede Nivådal. To stationsbyer og 6 landsbyer og en hel del landbrug + fredede arealer, det var stedet, hvor vi havde slået os ned.

Noget af det jeg lærte at værdsætte allerede som feriedreng på "Krogenberg" i ferierne i 30'erne, var den nære forbindelse til København. Når jeg var der og min tante havde sine ugentlige indkøbsture inde i byen, kørte jeg med ind. Vi aftalte så mødested og -tid og jeg havde mange timer til min rådighed til at gå på egenhændig opdagelse i storstaden. Det var noget der passede mig. Jeg besøgte museer, så på gadeliv, flanerede sagde man dengang, når man intet fornuftigt foretog sig.

Her skabtes min evige kærlighed til "Wonderfull Copenhagen". Jeg har altid elsket den anonymitet man har i en storby. Ingen ved hvem man er og er også helt uden interesse i at vide det. Hjemme i provinsbyen er det noget andet. Man ser og hilser og bliver set og hilser. Somme tider ser man ikke, men får senere at vide: "Nå du var.... o.s.v. i går, jeg så dig der og der." Det slipper man for i København. Den er for stor. Der er for mange mennesker til at man bliver lagt mærke til. Man er anonym, man er inkognito, og glæder sig over at man ikke er fodboldhelt eller kongelig, stakkels Frederik og Joachim.

Paradoksalt nok kan man bedst nyde dette faktum, når man bor, ja f.eks. i Kokkedal. Her tager man op til Kokkedal Station. Står på et af de 3 tog i timen og er 32 minutter senere på Hovedbanegården. Som pensionist har man det store privilegium, at kunne købe et såkaldt mimrekort. For godt et par hundrede kr. kører man frit med alle befordringsmidler mellem Køge og Helsingør med und-

tagelse af myldretiderne. En af mine kolleger i politiet, som gjorde tjeneste i Varde, fortalte mig, at han nød i sine ferier at tage til Paris for som han sagde: "at tage bad i mennesker". De skulle vrimle omkring ham. Så kunne han atter udholde tilværelsen i Varde.

På samme måde har jeg det altså, og derfor er det en stor lykke at have bosat sig i Kokkedal.

Det var som nævnt i september 1984 vi kom til Kokkedal og jeg kan se af mine optegnelser og fotos, at vi har rejst meget i de år. Vi var på lange ture i Europa og fløj også med Peter til fjerne destinationer. Tvillingerne var jo født i 1982 og var nu blevet en tre år og vi kørte jævnligt til Norge for at hjælpe med at passe dem, når Peter og Nina skulle på ferie og aflastes lidt. Det blev også en tradition i de år, at vi var deroppe på 17. majdagen, som hver gang er meget festlig i Norge.

I 1987 skete der så noget, som kom til at betyde meget både for os og mange andre Karleborgere. Et lille blad droppede ind af brevkassen og fortalte os at nogen havde dannet en forening som kaldte sig Ældre Sagen.

Der var blandt andet en artikel af Lise Nørgaard, vores allesammens Matadordame. På vanlig bramfri måde gav hun udtryk for, hvordan hun kunne tænke sig at tilbringe sin alderdom og ikke mindst, hvordan hun absolut ikke kunne tænke sig at tilbringe den.

Der var intet at betænke sig på. Jeg på posthuset omgående med en indmeldelsesblanket. Det var der jo som bekendt en utrolig masse andre mennesker som også gjorde og inden vi så os om var vi flere hundredtusinde.

Først var vi medlem af afdelingen i Frederiksborg Amt. Så blev der hurtigt for mange og der blev dannet en kredsforening for Hørsholm, Karlebo og Fredensborg-Humlebæk. Der var meget hurtigt også for mange og i oktober 1988, - Ældre Sagen startede i efteråret 1987, var der 450 medlemmer i Karlebo Kommune, som skulle have sin egen lokalkomité.

Det kneb, af de 450 mødte kun en 8-9 mennesker op på Holmegaardsskolen den aften, men det lykkedes da at få dannet en komité på de lovbefalede seks medlemmer, men uden suppleanter.

Margit havde ladet sig vælge til kasserer og jeg tilbød min ringhed som suppleant.

Meget hurtigt trak en af medlemmerne sig, da det ikke lige var det hun havde tænkt sig, altså gled jeg ind som fuldgyldigt medlem af komitéen.

Formanden måtte efter en kort tid sige, at hun ikke kunne påtage sig formandshvervet. Hun havde erhvervsarbejde, som ikke kunne forenes med de mængder af materiale, som væltede ind af brevsprækken hver dag fra hovedkontoret på Vesterbro.

Det kunne jo ikke gå. Selv om jeg ikke mente at være det rette formandsemne, lå det sådan, at næstformanden også var så ophængt med arbejde, at hun umuligt kunne påtage sig mere.

Summa Summarum i foråret 1989 hed formanden for kredskomitéen i Karlebo Svend Otto Schive.

Fritidsmarkedet 1994. Svend Otto Schive i samtale med Kirsten Wæver, der afløste ham som formand for Ældre Sagens Lokalkomité. Fotograf: Camilla Jørgensen. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

Frivilligt havde jeg stukket hovedet i løvens gab, nu måtte jeg se at få det bedste ud af det.

Det var slet ikke så let, for godt nok havde jeg 450 medlemmer, og godt nok sagde tommelfingerregelen i Ældre Sagen, at man kunne regne med, at ca. 10% ville være interesseret i aktiviteter, men praksis var noget helt andet.

Til vores første møde mødte der 17 medlemmer op. Det er 3,77%. Nå vi fik da en eftermiddag ud af det. Chefkonsulent Ibsø var altid villig til at komme og hjælpe os novicer i foreningskunsten på gled. På kraftige opfordringer prøvede jeg et par gange mere at arrangere oplysende foredrag. Den ene gang var det overlæge Rogowski fra Kommunehospitalet. Der kom kun 2 tilhørere, vi var 3 fra komitéen. Det var flovt og kostede os mange penge. Den anden gang var det en ung tandlæge fra Hørsholm, som holdt et glimrende foredrag om hvordan ældre mennesker passer på deres tænder. Der kom 1, siger og skriver een tilhører. Så lykkedes det mig at overbevise min komité, at det ikke var sagen her på stedet.

Sagen var jo den ganske enkle, at en masse mennesker gerne ville være med i Ældre Sagen og støtte det gode formål,

men de var ikke interesserede i at møde op til foredrag.

Men vi lærte jo en masse hyggelige mennesker at kende og pø om pø blev vi flere og flere. Vores fortræffelige administrerende direktør Bjarne Hastrup, vicedirektøren Peter Kauffeldt, socialrådgiveren Poul Dahl Hede og mange flere gjorde et fantastisk godt stykke lobbyarbejde. Politikerne begyndte at regne med os og det havde en eneste hovedårsag. Vi var upolitiske. Man kunne stole på, at ingen politiske partier kunne tage patent på os.

Nu var det ikke alle steder i Karlebo vi blev modtaget med lige stor velvilje. På Græstedgaard samledes en flok pensionister med nogle af kommunens omsorgsmedarbejdere.

Her lød der af og til knubbede ord om Ældre Sagen. Måske troede man at vi med vores netværkspolitik, hvor raske ældre gratis hjælper mindre raske, ville gøre omsorgsarbejderne arbejdsløse. Måske var der også nogle socialdemokrater, som mente at Ældre Sagen var en forening for gamle millionærer. Den tidligere minister Ivar Nørgaard harcelerer jo i tide og utide over, at Ældre Sagen ustandselig er i medierne, medens de har sværere – medierne altså – ved at få øje på de faglige pensionister. Som nævnt er årsagen den simple, at vi er upolitiske.

Nu var jeg sandt for dyden heller ikke den rigtige til at "sælge" Ældre Sagen. Jeg befinder mig bedst bag ved skrivemaskinen og har svært ved at komme i kontakt. Det er ikke hovenhed, men generthed fra min side, men det ligner hovenhed. Jeg har ikke det man kalder karisma.

Det gjorde imidlertid ikke det mindste. Stille og roligt steg medlemstallet og i skrivende stund er vi efter ca. 8 års eksistens over 1100 medlemmer i Karlebo.

Ret hurtigt fik vi en virksomhed i gang, som blev populær. En af deltagerne på det første møde med de 17 tilhørere var ivrig bridgespiller og tilbød på stedet gratis undervisning. Hurtigt fik vi indkøbt de nødvendige remedier, fik lov til at få et klasselokale på Egedalsskolen, og så var vi i gang.

Når man siden sin ungdom kun har spillet auktionsbridge, af nogle ondskabsfuldt kaldt damebridge, er det en helt ny verden som åbner sig. Man inddeles i hold, man lærer at melde, man lægger kortene på en bestemt måde o.s.v. o.s.v., kort sagt, vi der deltog havde både fået udvidet vores begreb om det spændende kortspil, men havde også lært nogle rare mennesker at kende.

I dag har vi bridgeklubber kørende både i Kokkedal og Nivå.

Den ungdomsveninde, som havde hjulpet os med at komme til Blåbærhaven i Kokkedal var medlem af Den Konservative Vælgerforening og den kvindekreds, som under Grete Klitgaards ledelse arbejder sammen med vælgerforeningen.

Nu fik Sonja min kone Margit med i kvindekredsen. Egentlig har både min kone og jeg det som Schlüter engang udtrykte det: "Jeg er ikke så konservativ, at det gør noget."

Ikke desto mindre gik Margit med til nogle møder og fandt også der en række søde mennesker, så nogen tid efter kom vi begge med også i vælgerforeningen. Formanden her, Kaj Arne Iversen, orlogskaptajn, var os ikke ubekendt, idet han var søn af min kollega gennem mange år på Rigspolitichefens tekniske afdeling, kriminalassistent Peter Iversen, så vi havde kendt Kaj Arne siden han var 7 år.

Min store historiske interesse havde fået mig til at melde mig ind i Museumsforeningen for Hørsholm og Omegn og senere er jeg også blevet medlem af den tilsvarende forening i Karlebo. Endelig blev vi i årene 89 – 90 medlem af Nivaagaardsamlingens venner og af Louisianna.

Den frygt jeg havde næret i mine unge dage, om hvordan man skulle få tiden til at gå, blev altså gjort grundigt til skamme og nu er problemet det stik modsatte: "Hvordan få tid til alt det man gerne vil"?

Ugentlige biblioteksbesøg for altid at have læsning ved hånden, skal jeg senere komme ind på.

Helt op til slutningen af 80erne bygger jeg mine erindringer på hukommelsen og på fotos, som jeg så til gengæld har en utrolig bunke af, idet jeg jo som polititekniker fra 1942 var udstyret med fortræffelige kameraer. Først benyttede vi Linhoff Teknika pladekameraer, men senere fik hver mand sit eget Leica med 3 objektiver og micro og makroudstyr.

Da jeg så i 1984 begyndte at arbejde for Dansikring, fik jeg hvert år en ugekalender, hvor jeg noterede lidt hver dag, som jeg nu kan støtte mig på. Allerbedst blev det, da jeg i 1992 blev vildt begejstret for Thorkild Hansens erindringsbog: Et Atelier i Paris, som jo bygger på dagbøger, som Thorkild Hansen førte helt fra 15-års alderen.

Jeg for straks ned til boghandleren og købte et hefte med stift bind og nu kunne jeg pludselig boltre mig, nu var der pludselig plads nok i modsætning til de få linjer i kalenderen, hvor der kun kan stå det mest nødtørftige. Det har jeg haft meget glæde af siden. Nu kan jeg nemlig slå efter og finde ud af, hvad vi foretog os en tilfældig dag de seneste 4 år. Dertil kommer, at jeg laver årsoversigter og for nylig også en opsummering af alle vore udenlandsrejser, begyndende med min første tur udenlands, en rejse til Storlien i Sverige og Trondheim i Norge for realister og gymnasieelever i 1933.

Da vi kom herover i 1981 havde vi den glæde, at gode venner fra Kolding, Ethel og Kaj Lindberg, også flyttede til Sjælland. De bor i Helsinge og vi fik hurtigt sat samværet i sving. Det begyndte som et bridgesamvær, men blev hurtigt til en traveklub, hvor vi mødes kl. 13, går tur og hjem til eftermiddagskaffen og en sludder om gamle dage i Kolding.

Forbindelsen til Kolding har vi hele tiden holdt. Vi var en del unge mennesker, som blev ansat ved politiet i Kolding omtrent samtidig, nemlig i krigsårene, hvor politiet jo voksede eksplosivt på grund af besættelsen. Nu er det jo sådan som Ester Møller siger, at gamle

mennesker bare er unge som er blevet ældre, det blev vi også, men vi opfandt noget som vi kaldte "Seniorklubben" og vi havde et årligt samvær med koner i nærheden af Kolding. Desværre er der nu for få seniorer tilbage, så klubben er gået ind, men vi tager da stadig derover og hilser på de få der er tilbage.

I 1991 satte Karlebo Kommune et arbejde i gang med at prøve at forudse udviklingen på ældreområdet i kommunen i det kommende 10-år og jeg blev Ældre Sagens repræsentant i udvalget under forsæde af kommunens socialchef, Michael Müller. Der var en enkelt anden repræsentant for de ældre i kommunen, ellers var det kommunalt ansatte som deltog. Igen gjorde jeg gode bekendtskaber og vi havde nogle hyggelige dage, som sluttede med en hel dags indsats oppe på arbejderhøjskolen i Helsingør.

Et dejligt samarbejde fik jeg også med mine to formandskolleger i Ældre Sags komiteerne i Hørsholm og Fredensborg-Humlebæk. De var jo de store kredse med 2000 medlemmer i Hørsholm og 1000 i Fredensborg-Humlebæk. Man deltager jo som Ældre Sags medlem i en kreds gerne i alle kredses arrangementer.

Kort før jeg sluttede som formand tilbød Ældre Sagen os en tur til Oslo med Queen of Scandinavia. Turen var gratis for formændene, som kunne have deres koner eller mænd med for en rimelig sum.

Der er fortræffelige kongresfaciliteter ombord og turen var sponsoreret af de firmaer, som samarbejder med Ældre Sagen i form af særlige gunstige rabatter til vore medlemmer.

Et af Ældre Sagens tiltag var kursus i madlavning. Her ses Svend Otto Schive med sprøjteposen og Tuborgforklædet. Privat eje

FOF i Karlebo er særdeles virksom og vi har deltaget i adskillige af deres arrangementer. Dels kørte vi på nogle dejlige sommerture, hvor den meget lokalkyndige Palle Sørensen var vores guide. Endvidere deltog en ekspert i kirker, en pensioneret professor, hvis hobby det var at samle viden om vore mange dejlige landsbykirker.

FOF stod også for seniordans. Det var noget ret nyt og vi vidste slet ikke, hvad det var, da vi meldte os. En pensioneret sygeplejerske, Eva Høgild, havde sat sig ind i problemet og det gik ganske udmærket. Herrer var der nu næsten ingen

af på holdet. Enten var de døde eller også gad de bare ikke, men det betød intet. Man deles i 2 hold, det ene får blåt armbind, de danser herreturen, de andre får rødt bånd og danser dameturen. Dansene som foregår til båndmusik er folkedanse fra mange lande og er mest kæde danse med enkle trin, som er lette at lære.

Det blev til adskillige sæsoner og som vanligt, lærte vi igen nye mennesker at kende. Nu har Eva Høgild et dejligt sommerhus oppe i Dronningmølle og i nogle år var vi deroppe alle sammen til et dejligt sommermøde med medbragt mad. Eva gav vin og kaffe og vi sludrede, nød solen og vandrede i de skønne omgivelser.

En skønne dag syntes jeg, at jeg havde "aftjent min værnepligt" som formand for Ældre Sagen og heldigvis havde vi netop fået et nyt medlem, nemlig Kirsten Wæver. Kirsten tøvede lidt ved udsigten til at overtage formandsstolen, men gjorde det heldigvis og det er gået over al forventning godt. Nu fik hun også en fortræffelig næstformand i Kirsten Vedum. Sammen har de og den øvrige komite fået vældig gang i aktiviteterne.

Inden jeg gik havde jeg dog fået en vældig god hjælp af Preben Nielsen. Preben blev formand for et nydannet aktivitetsudvalg. Han begyndte med at spørge, om han ikke skulle arrangere et lotteri, så vi kunne få nogen penge i kassen.

Vi var skeptiske, men tænkte, lad ham bare prøve. Det viste sig imidlertid hurtigt, at det var noget Preben havde erfaring for fra sin tid i Lions.

Inden vi så os om, havde Preben skaffet sponsorgaver, trykt 1000 sedler af 10 kr. stykket og nu skulle de så bare sælges. Netop samtidig skulle vi ud med en publikation og den slags går vi jo selv ud med for at spare porto, så hvad var mere naturligt end at ringe på og aflevere det lille skrift samt sige: "Det skulle vel ikke være en lodseddel?". Jeg husker ikke hvor mange vi var om at sælge de første 500, men jeg husker tydeligt, at Preben og hans kone Kirsten selv solgte de resterende 500. 10.000 kr. var hjemme. De blev overrakt mig af Preben ved en hyggelig fest i Længen ved Karlebo Præstegaard, hvor Preben i øvrigt optrådte på forskellig vis, kulminerende med at han spillede "Oh mein Papa" på trompet. Det viste sig dog, at han alligevel ikke var trompetvirtuos. Det var en båndoptagelse som afgav tonerne, men festligt og dygtigt var det skam alligevel.

Nu er der meget strenge regler i Ældre Sagen for hvordan man omgås med sine midler. Man skal have tilladelse inde fra ledelsen for at skaffe penge til veje og pengene tilfalder egentlig Ældre Sagens store fælleskasse. I dette tilfælde fik vi dog lov til at beholde pengene. Desværre er både Preben og hans kone døde.

Når man bladrer i vores blad nu, er der en syndflod af tilbud på hobbies og ture. Det begyndte, så vidt jeg husker, med traveture, som Else Chilton stod for og senere slentreture, som Margit og jeg stod for, men det kræver en nøjere gennemgang.

Vores sidste medlemsblad hedder "Ældre Sagen Karlebo. Nr. 2 August 1996, Årgang 6." og der er navne på over 20 kontaktpersoner og der er omtalt en 12 – 13 forskellige aktiviteter, i sandhed et flot resultat på kun 8 år.

Svend Otto Schive på slentretur med medlemmer fra Ældre Sagen. Privat eje

Da traveturene under Else Chiltons ledelse slog så godt an, fik vores formand den idé, at der måske også var basis for slentreture i et lidt mere afslappet tempo.

Da Kirsten spurgte mig, om jeg ville stå for det, var jeg ærlig talt ikke særlig meget for det. Jeg havde lige med stor lettelse afgivet formandsjobbet. Skulle jeg nu binde mig igen? Nå, jeg har det sådan, at jeg ikke kan li' at afvise noget, som jeg ikke ved hvad er. Dertil kom, at Kirsten kildrede min forfængelighed ved at opfordre mig til på turene at fortælle lidt om de seværdigheder vi mødte, ja så slog jeg til.

På den korte tid, de tre år i Dragør, havde jeg ikke interesseret mig så meget for den lokale historie, men her i Kokkedal vågnede interessen igen og området er jo overlæsset med historie, så jeg viste allerede en del, som jeg gerne ville gi' videre.

Vi kom så i gang i september 1992 og har til dato gået over 70 slentreture rundt omkring i Nordsjælland. De første ture gik fra Kokkedal Station op omkring Kokkedal slot, ned til Sophienberg og langs Strandvejen og op gennem skoven tilbage til udgangspunktet. Allerede her er der jo en masse at fortælle, idet Hirschholm Slot, Kokkedal Slot og Sophienberg jo er vævet sammen med Chr. VI og Sofie Magdalenes historie.

Hurtigt fik vi dog smag på at komme længere væk og da flere af os har bil, opstod hurtigt den tanke, at vi kunne køre ud og stille bilerne og trave lidt længere borte. De der deltager som passagerer giver så en 10 kr. for turen.

På den måde har vi efterhånden set ganske meget af vores skønne egn. Skove har vi jo rundt om og som regel når Margit og jeg at gå turene igennem først, så vi ved lidt om føret og stierne vi skal benytte. Et af de steder vi er kommet ofte, er Hammermøllen. Af og til har vi også slået os sammen med traverne og lavet fællesture og for nylig havde vi sådan en fælles tur, hvor vi sluttede med at drikke kaffe ved Hammermøllen.

I 1989 meldte Margit og jeg os ind i Nivaagaardsamlingens venner. Det fik vi stor glæde af de kommende år. Dels deltog vi jo naturligvis i de åbningsaftener, hvor museumsdirektør Claus Smidt fortalte om sin nyeste udstilling, men navnlig var det godt at komme med på efterårsturene. Her mødtes vi en tidlig efterårsmorgen i Nivå og steg på den bus, som skulle føre os ud til spændende oplevel-

Claus Smidt viser Skagen til tidligere Kulturudvalgsformand Birthe Iversen i 1985.
Fotograf: Knud Rauff Nielsen. Fra Karlebo Lokalhistoriske Arkiv

ser, som vi kun fik adgang til, fordi vi kom som museumsforening.

Et år var vi således på Vemmetofte Kloster i Sydsjælland og det var så utroligt, at få lov til at besøge nuværende beboere og høre dem fortælle om deres tilværelse her, hvor man, tro det eller ej, stadig spiser med det sølvservice, som findes på slottet siden prins Carls tid. Prins Carl var bror til Fr. IV og flygtede i rædsel fra København, da kongen ophøjede sin maitresse, Anna Sophie Reventlow, til dronning.

Desværre opløste venneforeningen sig selv i 1993, da man skønnede, at alt nu gik på bedste beskub. Det gjorde det aldeles ikke desværre, men i første omgang kørte vi videre med det vi kaldte årskort. De der løste årskort fik så nogenlunde samme status som venneforeningens medlemmer havde haft.

Vi var ca. 400 årskortindehavere og da venneforeningen opløste sig selv, blev det nævnt, at man evt. kunne danne et aktivitetsudvalg, som kunne stå for nogle fællesarrangementer.

Der må ske noget tænkte jeg og satte mig til skrivemaskinen og skrev et pænt brev til Claus Smidt, hvor jeg foreslog, at vi igen kunne komme på tur med ham.

Jeg hørte så fra ham, besøgte ham på malerisamlingen og vi blev hurtigt enige, Claus havde oven i købet allerede et par gode ideer til ture, idet han foreslog at vi skulle prøve at komme på "Det adelige Jomfrukloster" i Roskilde og på "Det Dannemandske Fideikommis" i Åstrup.

Claus ville kontakte de to steder og Margit, Kirsten Vedum og jeg skulle sørge for bus, tilrettelæggelse af turen og et frokoststed. Det gik over al forventning og vi fik en ualmindelig dejlig dag ud af det. Nøjagtig som før blev vi modtaget med åbne arme af beboerne på de dejlige institutioner, fik set en masse kunst, som ellers ikke er tilgængelig. Frokosten fik vi på en af Danmarks ældste kroer, "Skoemagerkroen" kaldte den sig og hævdede, at det var der Holbergs Jeppe på Bjerget gik til kros hos Jakob Skoemager. Claus kom så med en idé til et besøg på Christiansborg. Claus kendte folketingskonsulent Kristian Hvidt og denne gav undtagelsesvis tilsagn om at ville føre os rundt og vise os de mange kunstværker som er placeret her, men understregede jo, at det var en undtagelse, for ellers kunne han jo få nok at bestille. Igen påtog jeg mig at arrangere frokost i snapstinget, for som Claus siger, "skal man nyde kunst, skal man også ha' noget til ganen."

I det tidlige forår 1995 kom så den helt uforklarlige afskedaf Claus Smidt som direktør for Nivaagaardsamlingen. Først ville jeg simpelthen ikke tro det. Efterhånden gik det op for mig.

Jeg havde fra museet fået navnelisterne over de 400 årskortindehavere. Vi lavede nu en henvendelse til samtlige, hvor vi anmodede de som ville være med, om at indsende et beløb på en girokonto.

Det gik over al forventning. Vi havde optimistisk håbet på et par tusinde kroner. Det kom der også, men beløbene blev ved med at løbe ind, så hurtigt var det dobbelte kommet ind, og da vi sluttede nåede vi op på i alt 6000 kr.

Vi kaldte så ind til en lille fest hos Claus og Ulla. De bød på sandwicher og øl og

vin. Pressen var tilsagt og jeg holdt en lille tale og overrakte Claus en adresseliste med alle navnene på giverne og 6 store dejlige pengesedler til brug efter eget skøn. Samtidig havde Claus fået ansættelse som forskningsbibliotekar på arkitektskolen på Charlottenborg og da Claus' speciale i kunsthistorien netop er arkitektur, kunne det jo ikke være meget bedre. Hertil kom, at FOF i Karlebo, hvor Ulla Smidt er formand, nu udnytter Claus' store viden og tilbyder ture med Claus som guide.

Den 25/8 – 96 var vi således på en dejlig tur, hvor Claus indviede os i Sydsjællands guldalderkunst, noget af den altså. Vi begyndte i Udby Præstegaard for at se Grundtvigs mindestuer i den gamle præstegaard, hvor Grundtvigs far i sin tid residerede. Derfra tog vi til slottet Nysø, hvor der stadig sidder efterkommere af familien Stampe, som blev Thorvaldsens sommerhjem i årene efter 1840, da han vendte hjem efter de mange år i Rom. I slottets have lod Christine Stampe opføre et lille atelier, hvor Thorvaldsen i ro og mag kunne fuldføre nogle af de mange kunstværker, som hans rige kunstnersind stadig gav mulighed for.

Efter hjemkomsten fra turen bestilte jeg så Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen. Så først efter læsning af dette digre værk, forstod jeg rigtig den indsats den kunstinteresserede dame havde gjort.

Guldalderen og den kunst er jo ikke glemt, men i dag er kunst mange andre ting. Jeg gik selv i gymnasiet samtidig med Knud W. Jensen og jeg husker tydeligt, da vi skulle skrive dansk stil om Jens Søndergaards billeder. Der blev sendt en del malerier rundt på gymnasierne af det som dengang var moderne kunst i 30erne. Det kneb, at fylde en stil om et billede af en mandsskikkelse, som står på en høj klit med et grønt Vesterhav foran sig. Det var ellers mit bedste fag, men de billeder sagde mig ikke noget. Jeg foretrak oldtidens kunst. Myrons Diskoskaster og de andre skønne græske statuer.

Anderledes gik det som bekendt Knud W. Han begejstredes og selv om han var forudbestemt til at være ostegrosserer og senere gik over i forlagsbranchen, så var det den moderne kunst, som havde hans interesse. Ikke bare Jens Søndergaard, næ så blev det Cobramalerne, det blev Jorn og Carl Henning Pedersen, det blev heste der blev slagtet og en due der blev brændt. Louisianna, som Knud W. skabte, blev verdensberømt, og selv om man ikke er den store beundrer af den kunst som vises derovre, er det alligevel et privilegium at bo nabo til det museum. Det skyldes mange ting, men det væsentligste for min kone og mig er beliggenheden.

Vi kommer der jævnligt, er naturligvis medlemmer af museumsforeningen, men beundrer altså navnlig stedet, bygningerne, udsigten. Det er lige meget om man kommer der i dagens dejlige solskin eller i regnvejr. Det er lige meget om man kommer der en sommeraften eller en vinternat. Det er altid pragtfuldt.

Biblioteker har jeg søgt siden mit 15. år. Det første lå på loftet i den gamle bygning i Vestergade i Randers, som tidligere havde været Randers Lærde Skole.

Det hyggeligste var det i Dragør. Det ligger i en tidligere bolig for den kendte Sadolin familie.

Nu er det Hørsholm Bibliotek jeg frekventerer og her er det gruppen 99.4 der har den store interesse. Biblioteksgængere vil vide, at det er her man finder biografierne.

Jeg har allerede nævnt, hvilken heldig indflydelse læsning af Thorkild Hansens "Et Atelier i Paris" havde for mig og sådan er det gået gang på gang. Man henter en fem seks syv stykker og drager hjem og begynder fra en ende af. Det er som at grave guld. Der er glimmer imellem, men af og til kommer guldklumpen. Man læser langsommere, man går lidt tilbage, nydelsen skal trækkes ud, men til sidst er det jo desværre slut og man må på jagt efter en ny guldklump. Når jeg når til sidste bog af dem der er hjemme, så får jeg abstinenser som en narkoman, der er løbet tør for narkotika. Som regel afleverer jeg et antal inden jeg er færdig med den sidste og henter så en ny portion. Der er nogenlunde lige langt til Hørsholm og til Nivå og 354 kører begge veje, men Hørsholm åbner kl. 10. Derfor.

Sluttelig vil jeg berette lidt om et ret specielt emne, som har optaget mig i en snes år. I Holland har man noget man kalder frivillig eutanasi. Det betyder, at sjælssunde personer, som er havnet i en ualmindelig situation, hvor sygdomme og lidelser plager dem i en sådan grad, at de ønsker at dø, kan opnå lægehjælp til at sove ind med sikkerhed for at de ikke vågner op igen. Herhjemme kalder man det aktiv dødshjælp og har, i hvert fald myndigheder, etisk råd m. fl., taget afstand fra det.Vi har nogen såkaldte menneskerettigheder, men mangler efter min mening den, at få lov til at dø, når vi selv ønsker det.

Heldigvis dukker der meddelelser op fra forskellige steder i verden, som viser, at flere og flere kan indse, at det også må være en menneskeret, at få lov til at dø fredeligt i sin egen seng, når man skønner, at tiden er inde. Når man er "mæt af dage" og kun kan se frem til et usselt liv med smerter og sengeleje i en uendelighed, er det uværdigt at udnytte lægernes utrolige muligheder til at holde liv i ens krop langt ud over det rimelige. Karakteristisk nok viser statistikken, at læger har en højere selvmordsprocent end vi andre. De kan altså godt bevilge sig selv aktiv dødshjælp, når de har behovet. De har jo midlerne i egen hånd.

Jeg håber at leve længe nok til at opleve, at man vil indse, at der er forskel på personer, som er deprimerede og som derfor vil søge døden ved at hænge sig i en skov, æde for mange sovepiller eller kaste sig foran et tog. Sådanne mennesker skal naturligvis have hjælp og der er da chancer for at stabilisere dem, så de igen får lyst til at leve, men gamle og syge, som ønsker dødens fred i værdighed er jo ikke selvmordere, de vil bare have lov at sove ind, medens de endnu er ved deres fulde fem.

Ja hermed slutter jeg så min lille beretning om mine 12 dejlige år i Karlebo Kommune. Forhåbentlig kan jeg om en halv snes år føje en lille beretning om hvordan jeg kom ind i næste årtusinde til dette lille epos.

Mange venlige hilsner
Svend O. Schive

ISBN: 87-88406-06-7